

Jí² 'láa² 'wii²¹² gasii¹in San Pablo tii²i 'in tsá² 'in néei¹ Corinto

Poo² gasii²in 'e jí² lo tya' 'in jai² líi²i Dios néei¹ Corinto

1 1 Jna, Poo², 'in sii¹i 'e jí² lo. Joon líi¹na apóstol tya' Jesucristo coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios 'in gatyii¹³ 'in jna. Coon²¹ caan²¹mo sii²¹na'a 'e jí² lo coon¹³ ru¹u' sii²¹ Sóstenes. **2** Sfi³na 'e jí² lo tyi'naa' tsaru¹u' 'in cwii¹in Dios néei¹ fuu²¹ sii²¹ Corinto. Joon lín²moo' tsá² tya' Dios tsu licaan²¹moo' coon¹³ Cristo Jesús. Joon Dios gatø²ø 'naa' galii²naa' tsá² tya'a 'in tyúi¹ coon¹³ jileei²¹gi 'in un'goo²¹o Ña'ñu¹u' Jesucristo 'in néei¹ la caain²¹gi li xiia²¹. 'Ii tsá² feei¹ tya' 'ii joongi tyijna' jon. **3** Cwauncwaa¹³mo Ñu¹u' Dios coon¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa' joon canii²mo liseen²¹naa'.

Galicwaa¹³moo' 'wii¹³i Cristo

4 Dios gauncwaa¹³ 'naa' joongi 'wii¹³i Cristo Jesús. 'E joon fuu²¹²uu 'maai¹³ coon²¹ tøø²mo. **5** 'Wii¹³i icaan²¹moo' coon¹³ Cristo do; Dios nigacwo¹o 'naa' 'e tyú² 'í¹-oo', lagi jilaa²¹ 'e foo¹oo' joongi jilaa²¹ 'e ñii²ii'. **6** Joon jilaa²¹ júu³ 'e gatyá³aa cwáain¹ tya' Cristo galí¹ ja²mo jee²¹² 'naa'. **7** 'Wii¹³ joon la lo jo 'ee li'øøi²¹ tyii' jilaa²¹a 'e cwo² Dios tsá² la 'ii²¹² ijaan²aan' jmií²¹² mi ijnee²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo tún¹. **8** Joon 'ii isaan²¹in 'naa' tá² ca li tséi¹. La joon jo 'in cwo¹ 'naa' tsaa² coonti mi ngíi²i 'ii²¹ jmá¹a Ña'ñu¹u' Jesucristo. **9** Dios gatø²ø 'naa' ilicaan²¹naa' coon¹³ Jóon¹on Jesucristo. Joon 'in Dios do, 'in gatø²ø 'naa', jo tsacoo²¹ júu³ tya'a.

'In sixéei¹³ jee²¹² 'naa'

10 Tsaru¹u', mí³ii tyaní²ii' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesucristo, síi¹³naa' røø²¹, jo xeei²¹ ruu²¹naa'. Síi¹³moo' røø²¹, coon²¹ 'í³-oo', coon²¹ 'e jmaa²aa'. **11** Fo³oo la joon, tsaru¹u', 'wii¹³ 'inlíi¹³ tsá² inuu tya' Cloé gajin²o 'e jo cwo² júu³ ruu²¹naa'. **12** øøi²¹-tsi tsá² 'e 'láa²mo 'í¹-oo' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. 'Inlíi¹³ jin²in: "Tsá² tya' Poo² jna"; 'inlíi¹³gi jin²in: "Tsá² tya' Apolos jna"; 'inlíi¹³gi jin²in: "Tsá² tya' Tú³-u jna"; 'inlíi¹³gi jin²in: "Tsá² tya' Cristo jna." **13** ¿Ti líi²moo' 'e 'iin²¹² Cristo wa'a líi²naa' poo²¹² jee²¹² 'naa'? ¿'E wa líi²naa' 'e gasaa²naa' jmií²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Poo²? iJo lí¹ la joon! **14** 'Maa¹³mo Dios jo gasáa¹na jmií²¹ jiin¹³ jaain²¹ 'naa', jiin¹³ ña'a Crispo coon¹³ Gayo. **15** 'Wii¹³ joon jo 'in lí² jin² coonti 'e gasáa²i jmií²¹ coon¹³ 'e sii²¹ jna. **16** Fiin¹³ nigasáa¹³ mogii jmií²¹ 'in tsá² inuu tya' Estéfanos pe jo tii¹³-tsii gasáa¹³gi jmií²¹ 'in xeei²¹gi. **17** Ña'ñu¹u' Cristo jo gasii¹in jna wa'a sáa¹³na tsá² jmií²¹. Gasii¹in jna 'e jmaa¹³aa tsá² júu³ xiia¹la itiin¹³mo tsá² tyani Dios. Joon gajma¹³aa tsá²

júu³ coon¹³ júu³ coon²¹ tsáa¹, la joon liñí² tsá² xiiala gajúin¹ Fii²¹²i' tsaa' crúu¹³ tya'a. Joon coon¹³ 'e júu³ coon²¹ tsáa¹ do jo tsa'íi¹ 'wa'a pí³ 'e 'oo¹o 'e júu³ do tya' xiiala itiin¹³mo tsá² tyani Dios.

Jmii¹-tsi 'in jai² líi²i Cristo

18 Jileei²¹ 'in ngaliin¹ li gó² jo tsáai¹-tsi 'e júu³ tya' xiiala mo gajúin¹ Fii²¹²i' tsaa' crúu¹³ tya'a 'e íin² tsaa² tya' tsá². Júu³ tya' tsá² caa²¹mo joon líi²i. Pe tyijna'gi', 'in gajmaa¹a Dios tiin¹³na', 'ii²¹ tya' Dios 'a la joon.

19 Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:

Jna-a ííin¹³na 'e í¹-tsi 'in jmii¹-tsi,

joon 'in tá¹-tsi, ijnii¹³na tya'a 'e jo 'yeei²¹ to² tya'a.

20 Wa'a la joon é'ee to² íi³gi 'in jmii¹-tsi, si tifo² 'ee, si 'in jo cwó² júu³ 'e li juncwii²¹? Jo 'ee to² íin²gi 'ido tsu Dios gajmaa¹a 'e jilaa²¹ 'e jooi¹-tsi 'ido lawa júu³ tya' tsá² caa²¹mo. **21** Ñi¹ Dios 'e jmoo¹o, joon jo gacwo¹ Dios 'e ilicwii¹in 'in jmii¹-tsi 'ii coon¹³ jilaa²¹ 'e jooi¹-tsi. Pe Dios-gi gali'íin²¹²in jmáa¹a tiin¹³ tsá² coon¹³ júu³ tyá² tya' jileei²¹ 'in jai² líi²i 'ii-o xúfiin¹³ 'in catyaa¹²gi líi²i júu³ tya' tsá² caa²¹²mo lo.

22 'In tsá² Israel mii¹i coon²¹ milagro joon litsáai¹-tsi. Joon 'in tsá² griego-gi jmaai² 'iin²¹²in lijmii¹-tsio **23** pe jna'gi' tyaa²¹a'a júu³ tya' Cristo 'in gateen¹in tsá² tsa' crúu¹³ do-o. Fa'íi²¹i 'aa¹a 'in tsá² Israel 'wii¹³i 'e júu³ lo joon 'in tsá² jo seein²¹ Israel líi²i júu³ tya' tsá² caa²mo joon. **24** Pe tya' jileei²¹ 'in gatø² Dios ilíin²in tsá² tya'a, xúfiin¹³ tsá² Israel si jo tsá² Israel 'ee, 'ii²¹ tya' Dios jmoo¹o Cristo tiin¹³ tsá² joongi 'e jmii¹-tsi. **25** Wa'a líi²i tsá² 'e jo jmii¹-tsi Dios, 'ii 'in jmii¹gi-tsi lagi 'e jmii¹-tsi tsá² juncwii²¹. Joongi wa'a líi²i tsá² jo 'oo¹o Dios pí², 'ii 'in 'oo¹gi pí² lagi tsá² juncwii²¹. **26** 'Ii²¹du-'oo', tsaru¹u', xiiala líi¹naa' mo gatø² Dios 'naa', xuu 'naa' líi¹naa' tsá² jmii¹-tsi tyani tsá² juncwii²¹, joongi xuu 'naa' 'oo¹o to², joongi xuu líi¹naa' tsá² tyiin². **27** Pe Dios-gi gatyii¹³in 'in tsá² líi¹i tsá² báí¹ 'e coon¹³ la joon cwo¹o fa'íi²¹ 'in jmii¹-tsi. La joon jon gatyii¹³ Dios 'in tsá² líi²i tsá² jo pí²-tsi joon coon¹³ la joon jon cwo¹o fa'íi²¹ 'in pí²-tsi. **28** Joon la joon Dios gatyii¹³in 'in líi¹i tsá² jo tyiin², 'in jo tsáai¹-tsi tsá², ('in jo to² 'íi³ do) 'ii 'in tyá² røø²¹ tya' 'in líi²i tyiin²gi. **29** La joon jiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí² jmaa¹gi jløø¹³ tyani Dios. **30** Pe ña'a Dios nigauncaan²mo 'naa' coon¹³ Cristo. Joongi 'wii¹³ Cristo do-o galijmii¹-'oo', 'wii¹³ 'ii gauntyúu¹mo Dios 'naa' la joon ilí² jmaa²aa' jilaa²¹ to² tyu²u joongi tiin¹³mo' tyaní¹i. **31** Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: “Wa'a 'iin²¹² tsá² unjløøi¹³ yaai 'ná¹-a unjløøi¹³ yaai coon¹³ Ña'ñu¹u Jesucristo.”

Jo¹o líi²naa' tsu 'wii¹³ 'ii²¹ tya' Dios

2 1 Tsaru¹u', mo gatyáa³aa júu³ jai² tya' Dios jee²¹² 'naa', jo gafo²oo júu³ jmii¹-tsi jon'gi júu³ taai²¹² 'áai¹. **2** Mo gatyáa³aa júu³ coon¹³ 'naa' jo júu³ xiia'gi gatyáa³aa, gatyáa³oo jmaai² júu³ la mo

gangi¹i Jesucristo juncwii²¹ joongi la mo gajúin¹ Jesucristo tsaa' crúu¹ tya'o. **3** Gasiin²¹na 'ñii'a 'wéi¹ coonti-i tyaní²ii', jlée³moo 'goo²¹oo wa jo gatyáa³aa la ti jilaa²¹a 'e júu³ tyú² do. **4** Jo gauntsáa¹na-'oo' coon¹³ júu³ jmií¹-tsi; gauntsáa¹moo-'oo' tsu 'wii¹³ ga'e²e 'e Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios galitsáa¹mo-'oo' 'e júu³ lo. **5** Tsu 'wii¹³ joon 'ii²¹ tya' Dios lija²mo líi²naa' jon' wa'a coon¹³ júu³ jmií¹-tsi tya' tsá².

Licwii¹mo tsá² Dios 'wii¹³ Espíritu Tyú² tya'a

6 Pe 'e la ja²mo, jna'a tyaa²¹a'a júu³ 'e jmií¹-tsi tya' jileei²¹ 'in tyú² 'øøi²¹-tsi 'e jai² líi²i. Pe 'e júu³ do tyii¹ jo li la li 'e júu³ jmií¹-tsi tya' 'in tsá² taan²¹²in juncwii²¹ lo jon'gi la li 'e júu³ tya' 'in 'oo¹o to² 'e juncwii²¹ lo, tsu ti li tyé¹mo 'in tsá² do. **7** La ti júu³ faa²¹oo'o jmaai² júu³ 'e 'i¹-tsi Dios. Júu³ 'e Dios ga'e²e tsá² tya' nano. Ni'ii²¹²-tsi Dios jée¹mo xiiala ijmáa¹³a tyú¹mo tsá² ca nu'gi ijmáa²¹o 'e juncwiin²¹ lo. **8** 'Wii¹³ joon jiin¹³ jaain²¹ 'in 'oo¹o to² juncwii²¹ lo jo ga'øøi²¹-tsi, tsu wa mi'i ga'øø²¹mogi-tsi 'in 'oo¹o to² do jo gateen¹gi Ña'ñu¹u' Jesucristo do tsaa¹ crúu¹³ tya'a. **9** Pe jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios:

Tya' 'in tsá² 'in 'iin²¹²in 'ii, nigatyaa¹ Dios tyú² 'e sá² tya'a coon²¹ 'e jo 'in mo ganí² jogi 'in nuu¹un jon'gi 'in mo 'i¹-tsi coonti.

10 Joon jilaa²¹ 'elo 'ña'a Dios gajmaa¹a 'e liné³e' coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya'o. Joon 'in Espíritu Tyú² tya'a do jóø²o ce jilaa²¹, ce jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios 'ña'a lí² jóø²ø.

11 Lawa tsá², jo ní¹i tsá² 'ee 'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaan²¹in, yaamo alma tya' tsá² ñii¹i 'ee 'i¹-tsi. 'Wii¹³ la joon jiin¹³ 'ña'a 'in Espíritu tya' Dios ñii¹i jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios. **12** Joon jna'o' ga'ii¹³mo' 'in Espíritu tya' Dios do, jo'on ga'ii¹³na' espíritu tya' tsá² taan²¹²in juncwii²¹ lo. Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do-o 'øø²¹mo-tsi' jilaa²¹ 'e gacwo¹ Dios jna' 'yaa¹-tsi. **13** La joon tyii²¹a'a 'e júu³ 'e gacwo¹ Espíritu Tyú² do jna'a tya' 'in niga'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² do.

14 'In jo mo 'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² do jo 'ii²¹i júu³ tyú² tya' Espíritu Tyú² tya' Dios 'e tyaa²¹a'a tsu líi²i 'e júu³ tya' tsá² caa²¹mo joon. Jo lii¹i 'øøi²¹-tsi 'e júu³ tyaa²¹a'a lo tsu jiin¹³ Espíritu tya' Dios lí² jmá¹ 'øøi²¹-tsi. **15** Pe 'in tsá² 'in niga'ii²¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios lí²-i cón² cwáain¹ ce jilaa²¹a. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in jo cwii¹in Dios jo lí² 'øøi²¹-tsi xiiala 'i¹-tsi 'in tsá² 'in cwii¹in. **16** Jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios: “é'lin niga'øøi²¹-tsi 'a 'i¹-tsi Dios? é'lin lí² 'e² Dios?” Pe jna'gi' 'i¹-tsi' la 'i¹-tsi Cristo.

Tsa'leei¹³ tya' Dios jile¹e'

3 **1** Tsaru¹u', jo lí² fú² jna 'naa' lawa tsá² 'in 'oo¹o Espíritu Tyú² tya' Dios. Gafuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² taan²¹²in juncwii²¹, 'in jo cwii¹in Dios. 'Naa' líi¹naa' lawa xuui²¹² jo mo cwáan¹mo. Jo mo gauncwaan¹naa'

cwáain¹ tya' Cristo. **2** Jmaai¹² júu³ jo taa²mo ga'e¹ee 'naa'. Lawa yuun²¹ 'uun¹²¹ fi¹² jo mo li dø¹²ø¹ í¹, la joon jon jna jo lí² 'e¹ee 'naa' coon¹³ júu³ taai²¹². Pe jo mo li'øøi²¹-'oo' júu³ taai²¹², **3** tsu 'i¹gi-'oo' la 'i¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹. La 'ii²¹² 'oo²oo' tsiwúu¹, 'noo²oo' mii¹³, joongi xeei² ruu²¹naa' jmaai¹² la 'i¹-tsi tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'i¹-'oo' joongi jmoo²oo' jmaai¹² 'a la jmoo¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo. **4** Tsa wa mo jin¹² tsá²: “Tsá² tya' Poo²-o jna”, joon 'in líi¹³gi jin¹²in: “Tsá² tya' Apolos jna”, jmoo²oo' la jmoo¹o tsá² taain²¹² juncwii²¹.

5 Pe, ¿iin 'in Poo² do? ¿lingi 'in Apolos do? Caní³ líi²moo'o tsá² tya' Dios, joon 'wii¹³ jna'oo'o ja²mo galí²naa' Ña'ñu¹u' Jesucristo. Jmoo²¹² jna'a la jaain²¹ la jaan²¹na'a jiin¹³ la to² gatyu¹² 'ña'a Dios. **6** Lawa coon²¹ 'e jñi¹² tsá² lí² 'e júu³ tya' Dios, joon jna-a gato¹²o 'e jún² do, joon Apolos-gi ga'ee¹e jmii²¹ pe 'ña'a Dios gajmaa¹a gacwáin¹ 'e jún² do. **7** La joon lí², 'in gajñi¹² lo coon¹³ 'in ga'ee¹e jmii²¹ do jo 'ee to² 'ii³ jiin¹³ 'ña'a Dios 'in tyiin²gi tsu 'ii jmoo¹o cwaain²¹ jilaa²¹a. **8** 'In jñi¹² jún² do la joon jon 'in 'ee¹e jmii²¹ coon²¹ røø²¹mo, pe Dios tyí² 'lee¹³i la jaain²¹ la jaain²¹ jiin¹³ la to² gajmaa¹o. **9** Pe jna'a caan²¹mo jmoo²¹o'o to² tya' Dios joon 'naa'gii' líi¹naa' lawa coon²¹ tyiia²¹ li jmoo¹o Dios to².

Joongi líi²moo' jon lawa coon²¹ 'nú¹ 'e jmoo¹³ Dios. **10** Joon Dios gajmee¹i jna lawa jaain²¹ tifuu²¹ 'a jmaa¹³aa tiifuu²¹ do joon 'in xee²¹mo 'in uncwaan²¹in 'oo²¹ do. Joon jileei²¹ 'in uncwaan²¹in 'oo²¹ ni tiifuu²¹ do 'ná¹-a coon²¹ cwáain¹ xiiala jmáa¹a. **11** Joon jiin¹³ jaain²¹ li jma²gi coon²¹gi tiifuu²¹ xiia', tsu 'ña'a Jesucristo líi¹i 'e tiifuu²¹ do. **12** Pe ni do lí²-i uncwaan²¹ tsá² coon¹³ cwanáa¹, si coon¹³ cwataa²¹ 'ee, si coon¹³ cuun²¹² 'moo¹³ 'ee 'e ta'a 'wóo²o. Lí²-i jon uncwaan²¹ tsá² coon¹³ 'mó², si coon¹³ 'nuu²¹ 'ee si coon¹³ mo² cwañi¹ 'ee 'e jo ta'a 'wóo²o. **13** Joon mi cwá² jmii²¹² icwée²i Cristo tún¹, røø²¹ liñi² tsá² 'ee coon¹³ gajmaa¹³a 'e 'nú¹ do. Tsa 'e jmii²¹² joon ijó¹ coon¹³ jí²i joon coon¹³ 'e jí² joon iliñi¹ tsá² 'ee to² nijmaa¹a tsá² si 'e tyú² si 'e gó² 'ee la jaain²¹ la jaain²¹. **14** Joon wa 'nú¹ 'e tyú² nigajmaa¹³a tsá² jo coo¹o coon¹³ 'e jí² do pe 'in i'ii²¹mo 'lee¹³i. **15** Pe wa'a 'in nigajmaa¹³gi 'nú¹ gó², 'e coo²¹-o joon. Joon jilaa²¹a i'íin²mo tya'a, jiin¹³ 'ña'o tiin¹³gi tyani Dios lawa jaain²¹ 'in galáa²i 'ña'a jee²¹² jí².

16 ¿Ti jo ñí³ 'naa' 'e líi¹naa' lawa cwo¹ tya' Dios Jmii²¹ joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios do tyiin¹³mo jee²¹² 'naa'? **17** Joon wa'a 'in 'iin²¹²in xéi¹ cwo¹ tya' Dios, Dios-gi 'íin²mo 'ii tsu cwo¹ tya' Dios 'e cwaa³mo joon. Pe 'naa' yaamoo' líi¹naa' 'e cwo¹ joon.

18 Jo cón²oon' 'naa' too² yaanaa', wa' 'in líi¹² 'e jmii¹-tsi 'i jiin¹³ la líi¹i 'in tsá² jmii¹-tsi taain²¹² juncwii²¹ 'ná¹-a lín²in lawa jaain²¹ 'in jo 'ee ti²¹i coonti joon coon¹³ la joon lí²-i lín²in jaain²¹ 'in jmii¹-tsi la jai¹². **19** Wa'a tya' Dios 'in líi¹i jmii¹-tsi 'e juncwii²¹ lo lawa tsá² caa²¹mo 'i. Ni jí² tya' Dios jin¹²: “Dios jmoo¹o xuui²¹ yaai 'in ti²¹i coon¹³ yaamo 'e ti²¹i do.” **20** Jin¹²o jon 'e jí² do: “Ña'ñu¹u' ñi²o 'e jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in jmii¹-tsi jo 'ee

to² 'íi³ 'e joon.” **21** Tsu 'wii¹³ joon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² unjløøi¹³ yaai wa'a líi²i líi¹i tsá² tya' tsá². Pe 'e tíi²i 'naa'a jilaa²¹ 'e sá². **22** Poo² si Apolos 'ee, si Tú³ 'ee si juncwii²¹ lo 'ee, si 'e seen²¹ mogii' 'ee, si 'e najúun² moo' 'ee, si jilaa²¹ 'e sá² nanó² 'ee, si jilaa²¹ 'e ilisá² 'ee jilaa²¹ a tyi'naa'a. **23** Joon 'naa' líi¹naa' jóon¹on Cristo, joon 'in Cristo do tya' Dios 'i.

To² 'ná¹ jmaa¹ a apóstoles

4 **1** 'í¹-oo' jna'a lawa tsá² 'in uncoon¹³ Cristo, 'in náa¹ cwoo²¹ o'o 'ná¹ a 'e² tsá² 'e 'i¹-tsi Dios. **2** La joon wa'a 'ee náa¹ a cwoo²¹ o tsá² júu³ tyú² tya' Dios 'ná¹ jmáa¹ a 'i júu³ la tí³i, joon la joon tsáa¹ mo-tsi tsá² 'ii. **3** Pe jna, xuu cu¹²-tsii wa'a 'naa' 'iin²¹² naa' jmaa² aa' 'ii²¹ tyiia si tyí³ aa tyani 'in 'oo¹ o to² 'ee. Ce jiin¹³ 'ñii'a jo jmóo³ oo 'ii²¹ tyiia. **4** Joon jon'gi 'ñii'a jo ñíi³ ii ti 'óo³ oo tsaa², 'elo jon' 'øøi²¹-tsi wa'a jna 'e jo 'óo³ oo tsaa² pe 'ña'a Ña'ñu¹ u' ijmáa¹ a 'ii²¹ tyiia. **5** Tsu 'wii¹³ la joon, jo cón² oon' cwáain¹ xiiala seein²¹ 'in xeei²¹ la nu'gi iti² jmií²¹² icwée² i Ña'ñu¹ u' Jesucristo. Ján² duu' cón² oon' cwáain¹ ca mi cwée² i Ña'ñu¹ u' Jesucristo, 'ña-o i'wo² o li jnee² i la jilaa²¹ 'e si'mo² li nuu²¹ no. Mi tí² 'e jmií²¹² joon, joongi ijmá¹ a Ña'ñu¹ u' Jesucristo iliní² jileei²¹ la jilaa²¹ a 'e ni'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaain²¹. Joon Dios-gi ifaa²¹-o 'ee 'e tyú² gajmaa¹ a tsá² la jaain²¹ la jaain²¹.

6 Tsaru¹ u', tyí³ aa 'e júu³ lo cwáain¹ tya' Apolos coon¹³ jna 'e tyú² tyi'naa', tsu 'iin²¹² na 'e liní³ oo' jo ngii²¹² gií' jiin¹³ la jin² jí² tya' Dios. Joon la joon jiin¹³ jaain²¹ jo unjløøi¹³ yaai coon¹³ jaain²¹ tífo², jo'gi ijmáa¹ a 'e jo tsáai¹-tsi 'in jaain²¹. **7** ¿'lin 'in jmoo¹ o tyú² gi tyii' lagi 'in catyaai² gi? ¿'Ee 'oo²¹² oo', ti jon'on Dios gacwoo¹ o? Joon wana 'ii-o gacwoo¹ o jilaa²¹ 'e 'oo²¹² oo', ¿'ee li² unjløøi¹³ yaanaa' 'e 'oo²¹² oo' do lawa'a yaanaa' gajmaa² aa' 'e 'oo²¹² oo' do?

8 Nalí¹ naa' lawa'a 'e líi¹ naa' tsá² sá² cuu², 'oo² oo' jilaa²¹ 'e 'iin²¹² naa'. Líi¹ naa' 'e 'naa' oo' nityu² uu' to² lawa røøi¹³. Joon jna'gií' i li' co'o 'lee¹³ naa' jna'a. Áa¹ mo 'iin²¹² na wa xu'u ja² mo 'e líi¹ naa' røøi¹³ joon ca jna'oo'o lí²-i jon tyuu¹³ u' u' to² coon¹³ 'naa'. **9** Líi² na la líi' jna'a 'in líi¹ i apóstoles ni'i sáa¹ i Dios jna'a ti li tsé¹ mo. Líi¹ na'a lawa 'inlí¹³ 'in niteen¹ en ijúun² mo. Nalí¹ na'a lawa coon²¹ 'e sá² tsa'goo²¹-tsi tsá² jileei²¹ 'in taaín²¹² juncwii²¹ la jileei²¹ ángeles lagi jileei²¹ tsá² jøø² mo jna'a. **10** Líi² i tsá² lawa tsá² caa²¹ mo jna'a 'wii¹³ i cwáain¹ tya' Cristo joon 'naa' gií' líi² naa' 'e líi¹ naa' tsá² jmií¹-tsi cwáain¹ tya' Cristo. Líi¹ na'a tsá² 'wóo² mo la 'ii²¹² 'naa' gií' líi² naa' 'e líi¹ naa' tsá² pí²-tsi. Jo tsáai¹-tsi tsá² jna'a, pe 'naa' oo' un'goo¹ o tsá². **11** Ca nanoo²¹² nili'øø¹ mo 'e tyee² e'e, nilí² unjmií²¹ na'a, nili'øø¹ i si² i'in, nijmee²¹ mo tsá² jna'a, jogi tyii²¹ i'i sá². **12** Joongi ni'woo²¹-oo'o to² jmoo¹ to². Joon mo jíi² in tsá² jna'a, jna'gií' i sii¹³ i'i, “Ná¹ uncwaa³ mo Dios 'naa'.” øø¹ mo tsá² jna'a pe jmoo²¹ o'o taa²¹-oo'o. **13** 'Lii³ i faa²¹ tsá² 'wii²¹² tyii²¹ i'i pe fee¹ mo-tsii' i júu³

tyaa²¹a'a coon¹³on. Jmaai²¹ tsá² jna'a lawa tyi¹ taa¹³ juncwii²¹, lagi wa 'e ti' co' tsá²a jmaai²¹ tsá² jna'a ca jmi²¹ no.

14 Jo jmóo³oo 'e jí² lo wa'a cwo²oo 'naa' fa'i²¹, jmóo³oo 'e jí² lo lawa' cwo³oo cwáain¹ yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²moo. **15** Xuufiin¹³ 'naa' 'áa¹naa' tifo² tyii' fúui¹ 'in 'é² cwáain¹ tya' Cristo, pe jaan²¹mo 'ñú²u' seein²¹ cwáain¹ tya' mo galija²mo líi²naa' joon jna-a 'i. Tsu 'wii¹³i 'e júu³ tyú² tya' xiiala itiin¹³ tsá² tyani Dios 'e gatyáa³aa coon¹³ 'naa' galija²mo líi²naa' Cristo Jesús. **16** Tsu 'wii¹³ joon m³ii tyani²ii' tyan²aan' cwáain² xiiala jmóo³oo joon la joon jmaa²aa'.

17 Tsu 'wii¹³ gali'in²¹²na 'a untii¹³duu-'oo' xiiala mo gangí³ii jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ tsá² 'in jai² líi²i Cristo, 'wii¹³ joon síi³na Timoteo, 'in 'iin²¹²na. Lawa yuun²¹ tyiia-oo 'i coon¹³ to² jmoo²¹o'o tya' Ñañu¹u'. Joon, untii¹³in júu³ tya'a. 'Ii-o i'e²e 'naa' la li 'e ga'éé³ee la caain²¹ jee²¹² tsá² 'in jai² líi²i Cristo. **18** 'Inlíi¹³ jee²¹² 'naa' gaunjloøi¹³ yaai, líi²i 'e jo cwééi³gii jee 'naa'. **19** Pe 'i¹-tsii yíia³oo la jmoonoo wa icwo¹ Ñañu¹u'. Joon iyajóø³oo ti 'e ijmá² 'in tsá² unjløøi¹³ yaai do 'e la lí² 'e faa²¹a do. Yajóø³øø wa'a cwo¹o Dios wa² pí² tya' 'ido si jo cwo¹-o 'ee. **20** Tsu li tyu² Dios to² tsá² jon' li'i júu³ pe coon¹³ 'ii²¹ tya'o to² 'e tyu² tsá². **21** ¿'Ee 'iin²¹²naa' jmá³aa tyii' mi cwéi¹na, ti 'e 'e³ee 'naa' wúu¹, owa'a 'iin²¹²naa' jmá³aa tyú²-tsii, un'née³moo 'naa' 'ee?

Coon²¹on cwáain¹ 'e galáa²a tsá²

5 1 Niñii¹i tsá² 'e jaain²¹ jee²¹² 'naa' tyiin¹in coon¹³on lawa tsamí² tya'o jaain²¹ tsá² neei¹³ sáa³a. 'E lo-o coon²¹ 'e gó² líli¹ ca jiin¹³ 'in jo cwii¹in Dios jo tiíi²¹ jmáa¹a. **2** iJoon jløø²mogi 'naa'! iPe tyú²gi wa'a ngi²ii' fa'i²¹! 'In tsá² 'in gajmaa¹a 'e gó² lo tyú²gi wa'a gajeen²¹mo jee²¹² 'naa'. **3** Joon xuufiin¹³ jo siin¹³na la si'yee²¹na jee²¹² 'naa' pe 'íi³-tsii 'naa' joon nigajma¹oo 'ii²¹ tya' 'ido 'in gajmaa¹a 'e gó² do lawa'a siin¹³moo coon¹³ 'naa'. **4** Uncaan²¹naa' ruu²¹naa' coon¹³ 'e sii²¹ Ñañu¹u' Jesucristo. Joon siin¹³moo coon¹³ 'naa' coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsii. La joon jon 'ii²¹ tya' Ñañu¹u' Jesús uncoon¹³on 'naa'. **5** Joon 'ná¹ tyíi¹³moo' 'in tsañu¹ galáa¹a do 'in tyiin¹³ jee²¹² 'in jo¹ líi² do, jaan¹³naa' Satanás, joon coon¹³ la joon i'íin²mo 'e ngú¹ taan¹in pe itiin¹³mo alma tya'a mi jó¹o tún¹ Ñañu¹u'.

6 Jo lí² unjløøi¹³ 'naa' yaanaa' coon¹³ 'e jmoo²oo' lo. ¿Ti jo ñii²ii' júu³ 'e jin² tsá²: “Coon¹³ ca pii³ tyiian¹³ caai²¹ tsá² 'e con² do coon¹³ 'e joon jmoo¹o roon¹on la tøøi² con² do?” **7** Tú²u' jilaa²¹ 'e gó² jmoo²oo' 'e li la li tyiian¹³ tsáai² 'e jmoo¹o 'láa¹ tya' tsá². Joon ilín²moo' lawa 'iñi¹ 'mí² 'e jo tyiian¹³ jeei¹ tsu la joon tsai² líi¹naa'. Tsu nigajún¹mo Cristo 'ña'a 'wii²¹² tyijna'o; ngangí²i la ngangí²i joo'saa²¹ yuun²¹ jngai² tsá² Israel cuu²¹i mo ti jmi²¹² pascua. **8** La joon jmoo¹³o' jmi²¹² pascua tyi' la ti la lí¹-i coon¹³ 'e tsáai¹-tsi' joongi 'e jai² líi²na' 'e li la li 'iñi¹ jo jeei¹ tyiian¹³.

Jon'on jmoo²¹o' jmi²¹² pascua tyi' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó² jmoo²¹o' jon'gi' coon¹³ 'e gó² 'i¹-tsi' 'e li la li 'e tyiian¹³ tsáai² do.

9 Ni jí¹ tyiia 'láa² 'wii²¹² do gafuu²¹²uu 'naa' jo sá¹naa' røø²¹ coon¹³ 'in ngi¹ to² 'láa¹ coon¹³ tsamí² xeei²¹ si tsamí² ngi¹ to² 'láa¹ coon¹³ tsañuu¹ xeei²¹ 'ee. 10 Jo 'øøi²¹-tsi 'e fuu²¹²uu 'naa' wa'a tú²naa' coonti tsá² taain²¹² juncwii²¹ 'in 'láa¹, si 'in tsii²¹ cuu² liili¹ 'ee, si 'in jmoo¹o 'uun²¹ 'ee, si 'in ungoo²¹o 'in jon'on Dios la jai² tsu 'ná¹ 'woo²¹moo' 'a juncwii²¹ lo wa jo 'iin²¹²naa' seen²¹naa' jee²¹² tsá² la 'ii. 11 'øøi²¹-tsi 'e gafoo²¹oo do jo 'ná¹ sá¹naa' røø²¹ coon¹³ jiin¹³ jaain²¹ 'in jin² 'e jai² lí²i Cristo pe la 'ii²¹² joon ngi¹ 'láa¹o, si tsii²¹ mogi cuu² liili¹ 'ee, si ungoo²¹o 'in jon' Dios la jai² 'ee, si jmoo¹o júu³ 'atsaa²¹ 'ee, si ngi¹ to² 'uun²¹ 'máa¹ 'áai¹ 'ee, si 'in jmoo¹o 'uun²¹ 'ee²¹. Jiin¹³ jo cøø²¹ø' caain²¹ coon¹³ 'in la 'i. 12-13 Tsu jo tii²na jmaa³aa 'ii²¹ tya' 'in jo jai² lí²i Cristo tsu Dios 'in jma¹a 'ii²¹ tya'a. Pe 'naa'gi¹ tii²¹naa' jmaa²aa 'ii²¹ tya' jileei²¹ 'in jin² 'e jai² lí²i Cristo. 'Wii¹³i joon tyii²moo' 'in tsá² ga'noo¹o tsaa² no jee²¹² 'naa'.

'Ná¹ jmaa²aa' 'ii²¹ tyii' la 'oo²¹ jee²¹² yaamoo'

6 1 Wa mo sá² coon²¹ mii¹³ jee²¹² 'naa' joon 'in xeei'gi 'ná¹ nuu¹un, ¿'ee li' tá²-oo' mí²ii' ilí² 'ii²¹ tyani 'in jo cwii¹in Dios la cwii¹in jna' lagi 'e mí²ii' tyani 'in tsá²-tsi Dios? 2 ¿Ti jo ní²ii' 'e 'naa' 'in tsá²-tsi Dios ijmaa²aa' 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹ lo? Joon wana 'naa' ijmaa²aa' 'ii²¹ tya' tsá² taain²¹² juncwii²¹, lí² jmaa²aa' jon 'ii²¹ jilaa²¹ cwáain¹ pi¹³ 'e sá² jee²¹² 'naa'. 3 ¿Ti jo ní²ii' 'naa' ijmo²¹o 'ii²¹ ca tya' ángeles tya' Dios? Joon wa' la joon tá²gi galí² jmoo²¹o 'ii²¹ 'a lí² 'e juncwii²¹ lo. 4 Wana 'naa' tii¹naa' cwaain¹ tya' 'e sá² juncwii²¹ lo, lí²i mí²ii' ilí² 'ii²¹ tyani doñi¹in tsá² 'wói¹ jee²¹² 'in jai² lí²i. 5 Fuu²¹²uu 'naa' la joon, joon i'aa²aa' fa'ii²¹. ¿Ti jo 'in seein²¹ jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in lí² jma¹a 'ii²¹ jee²¹² la 'oo²¹ ruu²¹naa' 'in jai² lí²i? 6 ¿Ti 'ná¹ 'nii¹i tsaruu²¹i tyani 'in jmoo¹o 'ii²¹ 'in jo tsá²-tsi Dios?

7 Joon 'e tii¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa' jmoo¹o 'e faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' 'e jai² lí²naa' tsu jo untiin¹³naa' júu³ tyii'. Tyú²gi wa'a jo mii¹³ jmaa²aa' mo nasá² 'ii²¹ 'e gó² tyii'. Tyú²gi jon wa'a jo mii¹³ 'e ga'uun¹un tsá² tyii'. 8 Pe 'naa'oo' jmoo²oo' 'e gó²gi. 'Ii²¹ 'e gó² 'iin²¹²naa' jmaa²aa', joon ca la 'oo²¹ ruu²¹naa' 'iin²¹²naa' jmaa²aa' 'uun²¹.

9-10 ¿Ti ní² 'naa' 'in jmoo¹ 'e gó² jo itii² 'i²i li tyu² Dios to²? Jo cón²oon' too² yaanaa', jo itsa¹i² li tyu² Dios to² jileei²¹ 'in 'láa¹ coon¹³ tsamí² 'in jon' 'oo²¹²o jon'gi itsa¹i² li tyu² Dios to² 'in ungoo²¹o dios tya'a 'in gajmeei¹ tsá², jon'gi 'in fee¹i tsamí² xeei'gi. Jon'gi itsa¹i² 'in tsañuu²¹ do 'in 'láa¹a la 'oo²¹ tsañuu²¹, jon'gi 'in jmoo¹o 'uun²¹, jon'gi 'in 'iin²¹²in cuu² áai¹, 'in ngi¹i to² 'iin¹, 'in jmoo¹o 'atsaa²¹, si 'in tyí²i cuu² tsá² xeei' 'ee jo itsa¹i² li tyu² Dios to². 11 Joon la joon galí¹i 'inlí¹³ 'naa' pe lawa garun¹o nigajmeei¹ Dios 'naa' 'in tyúi¹, gatyii¹³in Dios 'naa' 'e líin²naa

tsá² tya'a nigauntyuu²¹ mo Dios 'naa' coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús joongi coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tyi'.

Jmaa¹i to² cuerpo tyii' tya' 'e tyú²-u

12 Jin² tsá²: “Lí²-i jmoo¹o tsá² doñi'ee 'e 'iin²¹²in.” Joon jna fuu²¹²uu 'e jo¹o júu³ tya'a pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá² jo jméi¹ tya'a. Jo¹o, lí²i jmáa³aa doñi'ee 'e 'iin²¹²na, pe jo cwóo³oo wa'a jiin¹³ coon²¹ tyuu¹³u to² jna. **13** Ja²mo júu³ 'e jin² tsá²: “Jmaa¹i to² 'uunñi² tya' tu² tsá², la joon jon, tu² tsá² jmaa¹i to² tya' 'uunñi².” Pe ji tún² do iuntyee¹mo Dios. Jo gajmaa¹a Dios 'e cuerpo tya' tsá² wa'a 'lää¹a coon¹³ tsamí². Gajmaa¹a Dios 'e cuerpo tya' tsá² tya' Ña'ñu¹u', la joon joon Ña'ñu¹u' tya' cuerpo tya' tsá². **14** Joon la gajmaa¹a Dios jiin¹in Ña'ñu¹u', la joon jon ijmáa¹a jiin¹in coon²¹ 'ii²¹ tya'a.

15 ¿Ti jo ñí² 'naa' 'e la jaain²¹ la jaan²¹naa' lí¹naa' lawa coon²¹ ti' ca'naa¹³i cuerpo tya' Cristo? ¿Wa lí² la joon, xiiala iliuncaan²¹naa' 'e ti' ca'naai¹³ cuerpo tya' Cristo coon¹³ jaain²¹ 'yiiacuungó²? iJo lí² jmoo²¹o' la joon coonti! **16** ¿Owa jo ñí² 'naa', mo fee²¹i tsá² jaain²¹ 'yiiacuungó² líin²mo 'ido lawa coon²¹ cuerpo coon¹³ 'in 'yiiacuungó² do? Jiin¹³ la jin² ni ji² tya' Dios, “In gái¹ do ilíin¹in lawa jaan²¹mo.” **17** La joon jon, mo uncaan²¹in tsá² coon¹³ Ña'ñu¹u' ilíin²in lawa coon²¹ espíritu coon¹³ Ña'ñu¹u' do.

18 Cwíin¹iin' jon jilaa²¹ 'e 'lää¹³aa' coon¹³ tsamí². Jilaa²¹ tsaa² 'e catyíia² do 'e 'noo¹ tsá² lí' caluu²¹² cuerpo tya'a pe mo fee²¹i tsá² tsamí² xeei' 'noo¹o tsaa² lí' tsi cuerpo tya'a. **19** ¿Ti jo ñí³ 'naa', 'e cuerpo tyii' lí la lí coon²¹ cwo¹ tya' 'in Espíritu Tyú² 'in gacwooi¹³ Dios 'naa'? Jo lí¹naa' tsafii²¹² yaanaa' **20** tsu Dios galøø²¹i 'naa' 'e 'moo¹³ áai¹. Tsu 'wii¹³ joon 'ná¹-a ungoø¹oo' Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹o cuerpo tyii'.

Júu³ cwáain¹ tya' mo cui² cwoo²¹ tsá²

7 **1** No ingíi³ii júu³ tyii' 'e taa¹³ jí² do 'e gasíi²naa' jna. 'Áai¹gi tyú² wa'a 'e jo cui² cwoo²¹ tsá². **2** Pe tsu 'wii¹³ 'áai¹gi 'lää¹a tsá² coon¹³ tsamí², 'áai¹gi 'ná¹ 'aa¹i tsá² tsamí² tya'a la jaain²¹ la jaain²¹, la joon jon la jaain²¹ tsamí² 'ná¹-a 'aa¹i ñuu¹ tya'a la jaain²¹. **3** Joon 'in tsañuu¹ do 'ná¹ untiin¹³in coon¹³ jaan²¹mo tsamí² tya'a la joon jon tsamí² do 'ná¹ untiin¹³in coon¹³ jaan²¹mo ñuu¹ tya'a. **4** 'In 'oo²¹²o tsá² jo lí¹ tyu²u to² cuerpo tya'a 'ña'a, 'e cuerpo tya'a, tya' ñuu¹ tya'o. La joon jon 'e cuerpo tya' tsañuu¹ jo lí² tyu²u to² cuerpo tya'a 'ña'a pe tya' 'oo²¹²o cuerpo tya'a. **5** Wa'a tsañuu¹ si 'oo²¹²o 'ee 'iin²¹²in 'e nuu¹un Dios coon²¹ sii¹³xu, 'ná¹-a síin¹in røø²¹ coon¹³ 'oo²¹²o si ñuu¹ tya'a 'ee 'e jo cwuu¹i caain²¹ la 'ii²¹² fee¹i Dios. Mo gangíi² joon 'ná¹-a cwuu¹i caain²¹ tún¹ 'e coon¹³ la joon jo cwo¹ 'e 'ii¹in Satanás joon i'nóo¹on tsaa² 'in jo tyu²u to² 'ña'a.

6 Fuu²¹² 'naa' jilaa²¹ 'elo jon'on tyu¹uu to² 'naa'. **7** Tsu 'ñii'a 'iin²¹²na wa'a jo cui² cwoo²¹ tsá² la lí¹i jna. Pe ñi¹oo 'e Dios nigacwo¹ xiiala

ijmáa¹a la jaain²¹ la jaain²¹. Seein²¹ 'inlñi¹³ taa²¹a jo cuui¹² cwoo²¹o, seen²¹gi 'in jo taa²¹.

8 Fuu²¹²uu jileei²¹ 'in jo mo cuui¹² cwoo²¹o coon¹³ jileei²¹ 'yiia'nñi² tyú²gi tya'a wa'a jo cuui¹² cwoo²¹o la lí¹i jna. **9** Pe tyú²gi icui² cwoo²¹o lagi isoon¹in cagi 'láa¹a. 'Ná¹-a cui² cwoo²¹o wa jo lí² tyu'u to² 'ñá'a.

10 Pe tya' jileei²¹ 'in nicui² cwoo²¹o tyu²u to² 'e jo lí² tñu²¹i 'oo²¹²o ññu¹ tya'a. Jon'on jna 'in tyu²u to² lo jiin¹³ 'ñá'a, Ña'ññu¹u tyu²u to² lo.

11 Pe wana gatñu²¹i 'oo²¹²o ññu¹ tya'a jo lí² cui² cwoo²¹o coon¹³ tsá² xeei' jiin¹³ lí² licaain²¹ coon¹³ ññu¹ tya'a. La joon jon tsaññu¹ jo lí² tñu²¹i 'oo²¹²o.

12 Fuu²¹²uu 'in catyaai² júu³ tyiia jon'on tya' Ña'ññu¹u. Wa jo jai² lí²i 'oo²¹²o tsaññu¹ 'in jai² lí²i Cristo pe 'iin²¹²in 'in 'oo²¹²o ján² coon¹³on jo lí² tñu²¹i 'in tsaññu¹ do 'ii. **13** La joon wa jo jai² lí²i ññu¹ tya' tsamí² 'in jai² lí²i pe 'iin²¹²in 'in tsaññu¹ ján² coon¹³on jo lí² tñu²¹i 'in tsamí² do 'ii. **14** Tsu 'in tsaññu¹ do 'in jo jai' lí²i 'ii²¹ 'e tyú² tya' Dios 'wii¹³ ja²mo lí²i 'oo²¹²o. Joon 'in tsamí² 'in jo jai² lí²i 'ii²¹ 'e tyú² tya' Dios 'wii¹³ ja²mo lí²i ññu¹ tya'a. Wa jon' la joon 'in xuui²¹² tya'a ilín²in la lí¹i xuui²¹² tya' tsá² 'in jo jo² lí²i. Pe jo lí¹i la joon tsu 'ii²¹mo 'e tyú² tya' Dios tsu 'wii¹³ ja²mo lí²i sáa³ jmii²¹. **15** Pe wana 'in tsaññu¹ si 'in tsamí² do 'in jo jai² lí²i 'iin²¹²in tñu²¹mo 'oo²¹²o si ññu¹ tya'a 'ee cwolí² jmáa¹a. Joon mo gangai² 'in jo jo² lí²i do joon galáa²mo 'in jai² lí²i tsu gatø² Dios jna' 'e toon²¹on' fu juncwii²¹ lo 'e tyú²-u. **16** Tsu jo iñii²¹²-tsi 'in tsamí² 'in jai² lí²i wa'a ijai² lí²i ññu¹ tya'a 'wii¹³ 'ii-o. Joon 'in tsaññu¹ do 'in jai² lí²i jo ñii¹in ti ijai² lí²i 'oo²¹²o 'wii¹³ 'ii-o.

17 Pe la lo-o tyu²u to² jee²¹² jileei²¹ 'in jai² lí²i Cristo, jileei²¹ 'ná¹-a jmáa¹a jiin¹³ la nigacwo¹ Ña'ññu¹u 'ii ijmáa¹a, jiin¹³ la lí¹i mo gatø² Dios 'ii. **18** Wa'a lí¹i tsá² circuncidado, 'øøi²¹-tsi tsá²; tsá² seen²¹in Israel, mo gatø² Dios 'ii, 'ná¹-a lí¹gi circuncidado. Pe jo lí¹i la joon mo gatø² Dios 'ii jo 'ná¹ 'ii²¹i 'e li² circuncisión do. **19** Jo tyiin² wa'a ga'ii²¹i si jo ga'ii²¹i 'ee 'e li² do, jiin¹³ 'e tyiin² 'e jmoo¹o tsá² ññu¹³u 'e to² tyu² Dios. **20** Jileei²¹ tsá² 'ná¹ jmáa¹a jiin¹³ la 'e gajmaa¹a mo gatø² Dios 'ii. **21** Wana galí¹u'u tsa'leei¹³ tya' tsá² jo jmaa²¹a cu²-o'o. Pe wa galí²i iláa¹u'u 'wo'o cwojmáa¹³a. **22** Jileei²¹ 'in nilí¹i esclavo mo gatø² Dios 'ii lawa'a jaain²¹ 'in niláa²mo lí¹i ijmáa¹a jilaa²¹ to² tyu² Ña'ññu¹u. Joon jileei²¹ 'in niláa²mo mo gatø² Dios 'ii lawa esclavo tya' Cristo lí¹i no. **23** Dios nigaløø²mo 'naa' (coon¹³ jmi¹i 'øø¹i Joon¹on) 'e 'moo¹³ 'áai¹ tsu 'wii¹³ joon jo cwo²oo' wa'a jme²i tsá² 'naa' lawa esclavos tya'a. **24** Joon, tsaru¹u, 'ná¹-a jmaa²gi jiin¹³ la gajmaa²aa' mo gatø² Dios 'naa' pe nano lí¹naa' tsá² tya' Dios.

25 Jo 'óo³oo júu³ gacwo¹ Ña'ññu¹u fuu²¹²uu 'in jo mo cui² cwoo²¹o pe fuu²¹²oo 'e 'í¹-tsii joon lí²-i jo cu²-tsi tsá² tyiia tsu galifee¹mo-tsi Ña'ññu¹u tyiia. **26** Tsu 'wii¹³ taa²¹²mo 'áai¹ 'e toon²¹on' fu juncwii²¹ 'i¹-tsii wa'a lí¹gi tsá² jiin¹³ la lí¹i. **27** Wana seein²¹ tsamí² tyi'i jo

'noo¹³o xiiala itúu¹u'u tsamí² tyi'i. Joon wana jo seein²¹ tyi'i jo 'náa¹u'u.
28 Pe wa' cu²mo cwoo¹o jo tsaa² 'noo²o. La joon jon tya' simí² wa' cu²mo cwoo²¹o jo tsaa² 'nóo¹o. Pe jileei²¹ 'in cu²mo cwoo²¹o iseein²¹ fa'í³ mo taan²¹²in fu juncwii²¹. Joon cwo'oo cwáain¹ 'ido 'e jo cui²gi cwoo²¹o 'e joon jo tyan¹gi 'e fa'í³ do.

29 Tsaru¹u', 'elo-o 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa': Xü tiempo sá²gi. Joon nano ca lí² ngoo²¹²gi 'in tsá² 'aa¹i 'oo²¹²o 'ná¹-a 'i¹-tsi cwáain¹ tya' Dios la 'i¹-tsi 'in tsá² 'in jo seein²¹ 'oo²¹²o. **30** La joon jon, 'in tsá² xuui²¹²-tsi 'ná¹-a jmáa¹a la jmoo¹o tsá² 'in jo xuui²¹²-tsi. Joon 'in tsá² jløø¹³mo 'ná¹-a jmáa¹a la jmoo¹o tsá² 'in jo jløøi¹³. Joon 'in tsá² 'in ló¹ 'e sá² juncwii²¹ lo 'ná¹-a jmáa¹a lawa'a jon' tya'o 'e galó¹ do. **31** Joon 'in tsá² 'in jmai² to² 'e sá² juncwii²¹ lo 'ná¹-a jo lii¹i tyú²u to² 'e sá² fu juncwii²¹ lo. Tsü 'e juncwii²¹ lo jøø²¹øø' ngoo²¹o ti li ityeei²¹.

32 'in²¹²na 'e taan²¹²naa' 'e jo cu²-oo' coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ lo. Joon mo 'ña' tsá², jo 'oo²¹²o seein²¹, 'i¹-tsi jiin¹³ 'e sá² tya' Ña'ñu¹u', joon 'iin²¹²in jmáa¹a jiin¹³ la 'iin²¹²in 'ii. **33** Pe joon mo naseein²¹ 'oo²¹²o tún² 'i¹-tsi. 'iin²¹²in jmáa¹a to² tyú² Ña'ñu¹u' pe cu²u-tsi coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ joon 'iin²¹²in jmáa¹a 'e tyú²-u coon¹³ 'oo²¹²o. **34** La joon jon tsamí² 'in nicui² cwoo²¹o. Cu²u-tsi coon¹³ 'e sá² fu juncwii²¹ joon 'iin²¹²in jmáa¹a tyú²-u coon¹³ ñuu¹ tya'a. Pe 'in tsamí² 'in jo seein²¹ ñuu¹ tya'a 'i¹-tsi jiin¹³ 'e sá² tya' Ña'ñu¹u', joon 'iin²¹²in cwo²i 'ña'a Dios tiin¹³ la ngú¹ taan¹in lagi alma tya'a.

35 Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'elo 'e tyú² tyii' jon'on wa'a 'e tyuu¹³ 'naa' pe 'iin²¹²na 'e taan²¹²naa' jiin¹³ la tí²naa' joon canii²mo 'i¹-oo' cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u'.

36 Wana seein²¹ jamí² tsá² joon 'in jamí¹i do ngí¹ nili²o joon jmii²¹i do lí²i 'e tyú²gi wa'a cuu²¹i cwoo²¹o jamí¹i do tsü 'wii¹³ naraa²¹mo. Wa'a seein²¹ 'in mú¹i 'ii, lí¹-i cu²mo cwoo²¹o 'ido jo tsaa² 'nóo¹o. **37** Pe wana 'i¹-tsi jmii²¹i 'ido 'e tyú²gi tya' jamí¹i 'e jo cu²mo cwoo²¹o, joon jo cwóo¹i mo múu¹i tsá² 'ii, jmoo¹o 'ido 'e tyú². **38** La joon, 'in cwóo¹i jamí¹i do 'e cu²mo cwoo²¹o jmoo¹-o 'e tyú² pe 'in jo mo cwóo¹i jmoo¹-o 'e tyú²gi.

39 Jo cwo¹ ley wa'a tuu²¹i tsamí² ñuu¹ tya'a la 'ii²¹² seein²¹gi ñuu¹ tya'a. Pe wana gajúin¹ ñuu¹ tya'a joon tuu²mo 'ña'a 'in tsamí² do, 'in tsamí² do lí²-i cu²mo cwoo²¹o coon¹³ doñi'in yaa¹-tsi wa'a ja²mo lí²i 'in tsañuu¹ do Cristo. **40** Pe 'i¹-tsii 'e jløø¹³mogi 'in tsamí² do wa'a jo cui²gi cwoo²¹o tún¹. Joon lí²na 'e 'i¹-tsii la 'i¹-tsi 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

**Cwáain¹ tya' 'uunñi² 'e tya¹a tsá² lawa fa¹
 tyani dios tya'a 'in gajmee¹i tsá²**

8 1 Joon nano fuu²¹²uu 'naa' cwáain¹ tya' 'e 'uunñi² 'e tya¹a tsá² tyani dios tya'a 'in gajmee¹i tsá² lawa fa¹. 'E la ja²mo, sá²-a 'e 'øø²¹mo-tsi' pe jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi' 'e unjløøi¹³ yiia'. Pe wana 'nee²¹²na'

ru¹u' joon 'e jmoo²¹o' 'e pí²gi-tsi'. 2 Wa 'i¹-tsi tsá² 'e 'øøi²¹gi-tsi jo mo galiñii¹ la jai². 3 Wa mo gali'in²¹²in tsá² Dios, joon Dios galicwii¹mo 'ido.

4 Tsu 'wii¹³ joon mi sfi¹³i' cwáain¹ tya' 'uunñi² 'e tya¹a tsá² tyani dioses tya'a nee²¹e' 'e jaan²¹mo Dios seein²¹, joon jileei²¹ dioses catyaai²gi do 'e un'goo²¹o tsá² jon' wa' jai² 'ido. 5 Tsá²-a gajmee¹mo dioses tya'a 'in líi¹i la lí 'e sá² fu juncwii²¹, la joon jon 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹ joongi un'goo²¹o 'ii. Coon¹³ la joon lí²-i 'i¹-tsi tsá² 'e fúu¹mo dioses seein²¹ joon fúu¹mo fii²¹²i' seein²¹. 6 Xuñin¹³ gajmee¹mo tsá² dioses tya'a fúu¹ pe tyijna'o' jaan²¹mo Dios seein²¹, jiin¹³ 'ña'a Dios Jmii²¹. Dios Jmii²¹ do gajmaa¹a jilaa²¹ 'e sá² joon 'wii¹³ 'ii-o toon²¹on'. Seen²¹mo jon jaan²¹mo Ña'ñu¹u', joon Jesucristo 'ii. 'Wii¹³ 'ii-o galisá² jilaa²¹ 'e sá² ca la jeei²¹ jna' yiia'.

7 Pe jo jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo ñi¹ 'e júu³ lo. Joon 'inlíi¹³ 'in gatya¹a 'uunñi² tyani dioses tya'a jiin¹³ la tiisi² la mo jeei¹ 'i¹-tsi gajmaa¹a 'e gó² wa'a dø¹ø 'e 'uunñi² do tsu 'i¹gi-tsi 'e ja²mo seein²¹ 'in dioses gajmeei¹ tsá². Jo mo galiti²¹i la jai² joon 'wéi¹gixu 'e 'i¹-tsi. 8 Jo 'ii²¹ Dios tsá² 'wii¹³ tya' 'e gø² tsá². Jo lityú¹gi' tyani Dios wa'a tyé³e' si gó²gi' 'ee wa jo tyé³e'. 9 Pe tii¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e ilí² jmaa²aa' 'e jo jmaa²aa' 'nóo¹o tsaa² 'in tsá² 'in jo mo røø²¹ 'øøi²¹-tsi 'e jai² líi²i. 10 Tsu wa mo'o jaain²¹ tsá² 'in jo tihi²¹ 'e tyú² i'nee²mo 'nu 'in tihi²¹ tyú² 'u²u cwo¹ lí un'goo²¹o tsá² dioses tya'a joon wa' dø¹ø 'uunñi² tyá¹ tsá² tyani dioses tya'a, ityaa²¹²-tsi 'in tsá² do idø¹²ø jon 'e 'uunñi² 'e gatyá² tsá² tyani dioses tya'a 'in jo jai². 11 Joon tsu 'wii¹³ 'øø²¹mo-'o'o jilaa²¹ 'elo jo jmá¹ 'nii²¹ tyi'i, pe 'in tsá² jo tii² tyú² do 'iin²¹²in jmáa¹ la gajmaa² 'nu, la joon i'ii²¹mo-tsi Cristo. Pe gajún¹mo Cristo 'wii²¹² tya' 'in tsá² do lagi júin¹ 'wii²¹² tyi'i. 12 Tsu 'wii¹³ joon mo 'laa²¹² a la no tya' jaain²¹ tsaru¹u' 'in jo 'øøi²¹-tsi tyú² la 'øøi²¹-tsi' 'laa²¹²o'o jon tya' Cristo. 13 Joon wana i'nóo¹o tsaa² 'in ruu²¹na' tsu 'wii¹³-i tya' 'e gø³øø, 'e tyú²gi jo jmii²¹² cu³giñ ngú¹ wa'a la joon jo i'nóo¹o 'ido tsaa².

'E tii²i jmaa¹a apóstol

9 1 Jna-a tii²na jmáa³aa jilaa²¹ ilí² jmáa¹a jaain²¹ apóstol tsu gamaa²¹moo Jesús, Ña'ñu¹u'. Joon 'naa'-a, ja²mo líi²naa' Cristo 'wii¹³i to² 'e nigajmáa³aa tya' Ña'ñu¹u'. 2 'Iin xeei' lí²-i jin²in 'e jo líi¹na apóstol, pe 'naa' 'in née¹i Corinto 'in jai² líi²i Cristo líi¹naa' lawa coon²¹ sello 'e ja²mo gatyii¹³in Ña'ñu¹u' jna 'e líi¹na apóstol tya'a.

3 'Elo-o fuu²¹²uu 'in tsá² 'in faa²¹ 'laa²¹ tyiia: 4 Tii²na 'ii²¹ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² jna 'e 'né³e' joongi 'e tyé³e', 5 tii²moo jon wa'a 'áa³na tsamí² 'in jai² líi²i Cristo la 'áa²i 'in apóstoles catyaai²gi, la jmoo¹o 'in ruu²¹i Ña'ñu¹u' coon¹³ Tí³. 6 'Owa' líi²naa' 'e jiin¹³ Bernabé coon¹³ jna jo tii²na'a tuu²¹u'u to² 'e lí² cwoo²¹o'o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá²? 7 'Iin 'láa² 'ná¹ tyí² 'e jma²i to² tya'a? 'Iin jmoo¹o to² jee²¹² wuunjøø¹³ joon jo

cuu²¹u mi³ wuunjøø¹³ do? ¿'iin 'aa²¹²i joo'núu³ joon jo 'uun²un fi² tya' 'ido? **8** Jo fuu²¹²uu la joon wa'a jiin¹³ 'e jooi²-tsi tsá² tsu 'e ley tya' Moisés jin²in la joon jon. **9** Tsu ni jí² tya' ley do 'e jin²: “Jo toon¹³on noo¹³ tai²i joo'tsáa² mo 'ø²ø trigo.” Joon jo gajin²in Dios la joon 'wii¹³ 'i¹-tsi jiin¹³ tya' joo'tsáa². **10** 'E gajin²o 'e iliné³e' xiiala 'ná¹ jmoo²¹o'. 'E tya' 'e tyú² tyi' 'e ley lo tsu 'in tsá² 'in jii¹i 'ná¹ jii¹i 'e sijaan²¹ i'ii²¹i 'e tii²i tya' 'e garoo²¹o jiin¹³ la 'ii²¹i 'in tsá² 'in ø² do. **11** Joon mo ga'ee¹³e'e 'naa' cwáain¹ tya' 'e fu¹ tyú² tya' Dios 'e lí² lawa 'e nigajñii²¹i' jún² tya' júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'naa'. Joon nano, ¿ti jo tii²na'a i'ii¹³na'a 'e galí² tyii' 'e lí² lawa 'e garoo²¹o? **12** Joon wana tsá² xeei²¹ tii²i 'ii²¹i 'lee¹³i, jna'gii¹ tii²gii¹ 'áai¹gi.

Joon xufiin¹³ tii²na'a 'ii¹³na'a la joon, jo gajmoo²¹o'o. Li cii¹³-i gajmoo²¹o'o. Jna'a gata²-oo'o jilaa²¹ 'e coon¹³ la joon jo jmoo²¹o'o jiin¹ cwáain¹ tya' Cristo 'e gacwoo¹³o'o 'naa'. **13** Ñí² 'naa' 'e jileei²¹ 'in jmoo¹o to² 'yuui¹ cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel døø²¹ø 'e sá² cwo¹ do. 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'in tsá² 'in jun¹ 'e fa¹ cwo¹ tsá² jun¹ ni altar, 'in tsá² do tii²i cuu²¹u 'e ngú¹ tya' 'in joo'núu³ 'in cwói¹ tsá². **14** La joon gatyu¹u to² Ña'ñu¹u 'e jileei²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² lí²-i 'ii²¹i 'e 'lee¹³i 'in tsá² 'in nuu¹un júu³ tyú² tya'a. **15** Pe jiin¹³ ca fu jo ga'ii¹³na 'e gatí²na jon'gi sii³na 'e jí² lo tyi'naa' wa'a cwo²oo' jna no. 'iin²¹²gii júun³na 'oo² lagi 'e mí³ii cuu² tsu 'wii¹³ cwóo³oo 'e júu³ tyú² tya' Dios. Jløø¹³moo cwóo³oo 'e júu³ do 'e 'yaai¹-tsii.

16 Tsu jo cwóo³oo 'e júu³ tya' 'e tiin¹³ tsá² wa'a 'e unjløøi¹³ 'ñii'a, tsu gatya¹o Dios cwóo³oo. Joon fúu²-u jna wa jo cwóo³oo 'e júu³ do. **17** Tsu 'wii¹³ joon mo jmóo³oo 'e 'yaai¹-tsii 'e jløø¹³moo 'áai¹ pe wa'a jmóo³oo 'e lí² tsai² 'ná¹ jmáa³aa, 'ná¹ jmáa³oo tyitsai²¹² tsu gatya¹a Dios cwóo³oo. **18** Joon 'e 'lee¹³na 'e jmoo¹o jløø¹³moo 'áai¹ 'e cwóo³oo 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jon'gi 'e cóon³oon cuu² jiin¹³ la tii²na 'ñii'a lawa jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tya' Dios.

19 Joon xufiin¹³ lí¹na 'in tsá² 'in iláa²mo, jiin¹³ jaain²¹ lí² tyu² to² jna, pe gajméi¹na 'ñii'a 'e lí¹na lawa jaain²¹ esclavo tya' jileei²¹ tsá² 'e coon¹³ la joon fúu¹mogi tsá² ijai² lí²i Cristo 'wii¹³-i jna. **20** Mo ngí³ii jee²¹² tsá² Israel lí¹na lawa jaain²¹ tsá² Israel 'e coon¹³ la joon ijai² lí²i Cristo. Joon xufiin¹³ jo tyu²gi jna to² 'e ley tya' Moisés mo ngí³ii jee²¹² 'in jmoo¹o nuu¹³u 'e ley do jmoo²oo jon nuu¹³u 'e coon¹³ la joon ilí² jai² lí²i 'ii Cristo. **21** Joon mo ngí³ii jee²¹² tsá² 'in jo jmoo¹o nuu¹³u 'e ley tya' Moisés la joon ngí³ii 'e coon¹³ la joon ilí² jai² lí²i 'ii Cristo. Pe tyu²u-gi jna to² 'e ley tya' Dios tsu jmóo³oo nuu¹³u 'e ley tya' Cristo. **22** Mo ngí³ii jee²¹² 'in tsá² 'in jo røø²¹ 'øøi²¹-tsi 'e jai² lí²i jmóo³oo la jmoo¹o 'e coon¹³ la joon ilí² jai²gi lí²i 'ii Cristo. Jmóo³oo jiin¹³ la jmoo¹o coon¹³ doñi'in ngí³ii 'e coon¹³ la joon wa'a ilí² jmáa¹a Dios tiin¹³ 'ido. **23** Jmóo³oo jilaa²¹ 'elo 'wii²¹² tya' 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá², tsu 'iin²¹²na 'ii¹³na 'e tyú²-u 'e cwo²o 'e júu³ tyú² do tsá².

24 Ñí² 'naa' mo cwiin¹in tsá² carrera joon jileei²¹ do cwíin¹in pe jaan²¹mo jee²¹² 'in cwiin¹in do ilii¹i. Joon juncwii²¹ tyi' li la li coon²¹ carrera, tsu 'wii¹³ joon cwiin²in' la li 'e ili¹i'. **25** Joon jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lii²¹ mi cwiin¹in coon²¹ carrera tyu^{2u} to² 'ña'a joon jo jmoo¹o 'e jmoo¹o 'nii²¹ tya'a. Joon 'in tsá² do jmoo¹o la joon wa'a ilí² lii¹i coon²¹ premio lawa coon²¹ corona lí² mo² lí³ cwuu²¹ 'e jo ta²a. Pe jna'o' tyu^{2u} to² yiia' 'e li¹i' jon coon²¹ premio. Pe 'e premio do ili¹i' ita² coon² tøø²mo. **26** Joon cwáain¹ tyiia, jo cwíin³iin carrera tyiia lawa jaain²¹ tsá² tiuui², ñí²oo li ní³ii. Joon juncwii²¹ tyiia li lawa coon²¹ 'e tí¹ tsá² joon jo un'í¹³ii wa' pí² tyiia faa¹³na tyí². **27** Pe 'e³ee wúu¹ cuerpo tyiia, joon tyu^{3u} to² 'e jmoo¹o jiin¹³ la 'iin²¹²na tsu jo 'iin²¹²na 'oo²oo fa'í²¹ tyani Dios tsu jo gatséi¹ carrera tyiia 'e tyú² xufiin¹³ niga'e²ee tsá² xeei' 'e ná¹ jmáa¹a.

Júu³ cwáain¹ tya' dioses gajmee¹i tsá² 'in jo jai²

10 **1** 'In²¹²na 'e ilí² 'naa', tsaru^{1u}, 'e jní¹ do gajée¹mo jileei²¹ 'in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. La joon jon jileei²¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' do gangí²i 'e Mar Rojo do. **2** Joon lawa'a 'e uncaan²¹na' coon¹³ Cristo mo saa²¹²na' jmi²¹, la joon gauncaan²¹in jileei²¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ Moisés mo gajée¹mo 'e jní¹ do 'ii joon gangí²i 'e Mar Rojo do. **3** Joon jileei²¹ 'ido gagøø¹ø 'e 'íñi¹ 'e gacwo¹o Dios 'ii. **4** Joon jileei²¹ 'ido ga'uun²¹o 'e jmi²¹ gacwo¹o Dios 'ii. Tsu ga'uun²¹o 'in tsá² do 'e jmi²¹ ga'yeei²¹ tsaa² cuun²¹² do. Joon lí² la lí¹i Cristo 'e cuun²¹² do. Joon ngi¹ Cristo coon¹³ 'in tsá² do. **5** Xufiin¹³ joon, coon²¹xu jo jileei²¹ 'in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' do gajuun²¹²mo li taa²i cwoo¹³ tyuun²¹ do, tsu jo gajmaa¹a la ti¹-tsi Dios.

6 Joon jilaa²¹ 'elo galí² 'e cwo¹o jna' cwáain¹ wa'a jo 'iin²¹²na' jmoo²¹o' 'e gó² la nigajmaa¹a 'ido. **7** Tsu 'wii¹³ joon jo ungoo²o' 'in dioses 'in jmee¹i tsá² 'in jo jai² la nigajmaa¹a 'inlí¹³ 'in tsá² do. Tsu nigajin² ni jí² tya' Dios: "In tsá² do gacwoo²¹²o gagøø¹ø joongi ga'uun²¹un, joon mi yuui¹³ joon garoon²¹on gajmaa¹³a jmi²¹²." **8** La joon jon jo tseein²¹ wa'a fee¹³na' tsamí² xeei' la nigajmaa¹a 'inlí¹³ 'in tsá² do joon 'wii¹³ joon nigajúin¹ dyaai'níi¹ mil tsá² jee²¹² coon²¹ jmi²¹². **9** Jo tseein²¹ jon wa¹ jo lee²¹² jna' cwáain¹ xiiala lí¹i Ña'ñu^{1u} wa'a 'wo²-tsi 'áai¹ la nigajmaa¹a 'inlí¹³ jee²¹² 'ii joon mii²¹ gacuu²¹i joon fúui¹ gajúin¹. **10** Jo tseein²¹gi jon wa'a cwoo¹³o' Dios tsaa² lagi gacwo¹o 'inlí¹³ 'in tsá² do Dios tsaa² joon Dios gasii¹in jaain²¹ ángel tya' 'in jngaai¹³ 'ii.

11 Jilaa²¹ 'elo galí² tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' joon Dios gataan¹an ni jí² tya'a 'e 'e²e jna' 'in taan²¹²in juncwii²¹ 'e ti li tyéi¹. **12** Tsu 'wii¹³ joon 'in 'i¹-tsi 'e 'øøi²¹-tsi tyú² ná¹ ngi¹ coon²¹ tún² wa'a jo xuu²¹i tsaa² tya'a. **13** Joon 'e tsaa² 'ilí² xuu²¹naa' coon²¹ røø²¹ coon¹³ 'e tsaa² ilí² xuu²¹i jileei²¹ tsá² catyaa². Pe jo cu²-oo' coon¹³ Dios tsu jo cwo¹ wa'a

seen²¹naa' faí³ gøøi¹³gi lagi itaa²¹aa'. Tsu wana sá² faí³ gøøi¹³ Dios icwo²⁰ 'naa' xiiala lí² 'woo²¹naa' 'e faí³ do. Joon la joon itaa²¹aa'.

14 Tsu 'wii¹³ joon tsaru¹¹u' 'in 'iin²¹²na, jo ngii²¹gii' li siin¹ dioses jmee¹¹i tsá² 'e un'goo²⁰oo'. **15** Fuu²¹²uu 'naa' lawa tsá² 'in 'øøi²¹-oo', joon 'naa' lí²-i cón²⁰oon' cwáain¹ wa jo¹ si jo jo¹ 'ee júu³ tyiia. **16** Mo 'né³e' 'e i'ó¹ copa nicwaai¹³ 'e nigacwoo¹³o' 'maai¹³ Dios 'e iuncaan²⁰mo' coon¹³ jmi¹ 'øøi² Cristo. La joon jon mo tyé³e' 'e 'iñi¹ 'e jmoo²¹o' jmai¹³xu jee²¹² jna' 'e iuncaan²⁰mo' coon¹³ cuerpo tya' Cristo. **17** Joon xufiin¹³ fúu¹mo', tyé²e' 'e 'iñi¹ coon²¹ do joon tsu 'wii¹² joon líi¹na' coon²¹ cuerpo tyi'.

18 La nigajmaa¹a 'in tsá² Israel mo gajmaa¹a fa¹, mo gagøø¹¹ø 'e nigacwo¹ lawa coon²¹ fa¹, jaain²¹mo líi¹i coon¹³ 'e fa¹ do. **19** Jo 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'e 'oo¹o 'ii²¹ 'in dioses jmee¹¹i tsá² 'in jo jai², jon'gi fuu²¹²uu 'e tyú²gi 'e ngú¹ 'e tyá² tsá² tyani dioses tya' lagi 'e ngú¹ xiia¹. **20** Jiin¹³ 'e 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa', 'in tsá² 'in jo cwii¹in Dios Jmii²¹ mo cwo¹⁰o fa¹ dioses tya'a, cwo¹⁰o 'e fa¹ do tya' 'in espíritu gó² jon' tya' Dios Jmii²¹. Joon jo 'iin²¹²na uncaan²¹naa' yaanaa' coon¹³ 'in espíritu gó² do. **21** Jo lí² 'uu¹³uu' 'e copa tya' Ña'ñu¹¹u' 'e un'goo¹⁰oo' 'ii la 'ii²¹² un'goo¹⁰oo' 'in espíritu gó² do. Jon'gi lí² cii¹³ii' 'e tya' Ña'ñu¹¹u la 'ii²¹² cii¹³ii' 'e tya' 'in espíritu gó² do. **22** ¿Ti tyú²gi wa'a 'e jmoo²¹o' 'e tsa'nii²¹-tsi tya' coon¹³ Ña'ñu¹¹u? ¿Ti 'gøø¹³gi jna' lagi 'ii?

Jo si'ñúu¹i 'in jai² líi²i Cristo

23 Ja²mo, lí²-i jmoo¹⁰o tsá² jilaa²¹ doñi'ee 'e 'iin²¹²in pe jon' jilaa²¹ 'e jméi¹ tya'a. Lí²-i jmoo¹⁰o tsá² jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in pe jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in tsá² jmáa¹a jo uncoon¹³ wa'a 'e cwii¹ingi Dios. **24** Ná¹-a jmoo¹⁰o tsá² 'e tyú¹ tya' 'in xeei' jon' 'e tyú² tya' ña'a.

25 Cøø¹³øø' jilaa²¹ 'e 'nii¹i li' 'moo¹³ jo unngii²¹ii' wa gatya² tsá² tyani dioses tya' 'e lí² ñí²ii' wa lí² cii¹³ii' si jo lí² 'ee. **26** Tsu tya' Ña'ñu¹¹u' fu juncwii²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e sá³.

27 Joon wa jin¹² jaain²¹ tsá² 'in jo jai² líi²i Cristo sii²¹i 'nu: “Ja tsaa²¹a', tsatyé³e'xu.” Joon wa'a 'iin²¹²u'un cwoo²u'u, cwotye²du'u, jo unngii²¹in wa nigatyá²a 'e 'uunni² do tyani dioses tya'a. **28** Pe wana gajin¹² tsá²: “Nigatyá²a tsá² 'e 'uunni² lo tyani dioses tya'a lawa coon²¹ fa¹”, jo cøø¹³ø. Tsu wana gatye² 'e 'in jaain²¹ do 'in jo røø²¹ 'øøi²¹-tsi ixuui²¹ tsaa² tya'a tsu 'wii¹³ gatye²e. **29** Fuu²¹²oo 'e 'øøi²¹-tsi 'in jaain²¹ do jon'on 'e 'øøi²¹-o'o.

Pe lí²-i unngii¹i tsá²: “¿Ee li' ná¹ jmáa³aa jiin¹³ la 'i¹-tsi tsá² xeei' 'in jo 'øøi²¹-tsi røø²¹? **30** Tsu wana gacwóo³⁰oo 'maai¹³ Dios Jmii²¹ tya' 'e gø²øø, ¿ee lí² lí² cwo¹ tsá² jna tsaa²?” **31** Pe 'naa' wa cøø²øø' si 'uu²uu' 'ee, si doñi'ee ijmaa²aa' 'ee, jmáa²aa' jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² 'maai¹³ Dios. **32** Coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²⁰oo' jo cwo¹⁰o wa' ixuu²¹i jiin¹³ jaain²¹ tsá² tsaa² tya'a, wa'a tsá² Israel, si jo tsá² Israel 'ee, si 'in jai² líi²i Dios 'ee. **33** Tsu jna-a, cwáain¹ tyiia, cwo¹²-tsii jmáa³aa jilaa²¹ 'e 'yaa¹-tsi tsá²

xeei'. Jo 'noo¹³oo jiin¹³ 'e tyú² tyiia pe 'e tyú² tya' tsá² xeei' 'noo¹³oo, 'e coon¹³ la joon itiin¹³in.

11 1 Joon 'naa', jmaa²aa' la jmóo³oo tsu jna-a jmáa³aa la gajmaa¹a Cristo.

Xiiala 'ná¹ jmáa¹a tsamí² mi licaain² 'in jai² líi²i

2 Tsaru¹u', júu³ tyú² fuu²¹²uu 'naa' tsu coon²¹ tøø²mo untii¹³-oo' jna, joon jmoo²oo' jiin¹³ la tí² 'e júu³ gacwo²oo 'naa'. 3 Pe 'iin²¹²na 'e líi²øø²¹mo-'oo' 'e Cristo líi¹i lawa'a mootyi² tya' jileeí²¹ tsañuu¹, joon tsañuu¹ do lawa mootyi² tya' 'oo²¹²o la líi¹i Dios mootyi² tya' Cristo. 4 Wana jlí² tsá² mootyi¹i mi faa²¹a júu³ tyú² si cwoo¹o júu³ tyú² 'e gacwo¹ Dios 'ii 'ee jee²¹² líi sicaan²¹in 'in jai² líi²i lawa'a 'e cwoo¹o fa'íi²¹ mootyi¹i. 5 Pe wana tsamí² faa²¹a júu³ tyú², si cwoo¹o júu³ gacwo¹o Dios 'ii 'ee joon jo jlí² mootyi¹i lí² lawa fa'íi²¹ tya' mootyi¹i. 'E lí² lawa'a 'e nigasii¹i jñú² mootyi¹i. 6 Wa jo 'iin²¹²in tsamí² jlí² mootyi¹i 'ná¹-a tyu²u jñú² tyí¹i. Pe wana fa'íi²¹ líi²i 'e gawuun²¹ tyí¹i si 'e gasii¹i 'ee, 'ná¹a jlí² mootyi¹i jon. 7 Jo jméi¹ wa'a jlí² tsá² mootyi¹i tsu la líi¹i Dios líi¹i. Joon 'e 'ya²gi tya' Dios líi¹i tsá². Pe 'e 'ya²gi tya' tsá²-a líi¹i tsamí². 8 Joon mo gajmee¹i Dios tsá², gajmée¹mo tsamí² coon¹³ ca'naai¹³ tsañuu¹ jon'on tsañuu¹ coon¹³ ca'naai¹³ tsamí². 9 Gajmee¹mo Dios tsamí² 'wii²¹² tya' tsañuu¹ jon'on tsañuu¹ 'wii²¹² tya' tsamí². 10 Tsu 'wii¹³ joon 'ná² jlí² tsamí² mootyi¹i 'e lí¹ lawa coon²¹ lí² 'e nuu¹³ joongi 'wii¹³ tya' ángeles. 11 Pe tyani Dios jo seein²¹ tsañuu¹ wa jo seein²¹ tsamí² la joon jon jo seein²¹ tsamí² wa jo seein²¹ tsañuu¹. 12 'E la ja²mo gajmee¹i Dios tsamí² coon¹³ ca'naai¹³ tsañuu¹ pe ja²mo jon 'e liseein²¹ tsañuu¹ tya' tsamí². Joon jilaa²¹ 'e sa 'wii¹³ tya' Dios.

13 'Í²du-'oo' yaanaa' wa 'e tyú²-u 'e faa²¹a tsamí² júu³ tyú² líi² tyí¹i. 14 Tsú jo cwaa²¹ cwaan²¹in jñú² tsañuu¹ la cwaa²¹ jñú² tsamí², joon fa'íi²¹ líi¹i wa'a cwaan²¹in cwaa²¹. 15 Pe cwaa²¹ cwaan²¹in jñú² tsamí² joon lawa coon²¹ 'e 'ya²gi tya'a tsu Dios gacwo¹o tsamí² jñú² cwaa²¹ 'e lí² lawa coon²¹ 'e jlí² mootyi¹i. 16 Pe wana 'iin²¹²in tsá² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i cwáain¹ lo, cwoliñi²¹ 'e jon jna'a jon'gi 'in jai² líi²i Dios catyaaí² jo jmoo²¹o'o la tiisi² lixiia'.

'E gó² jmoo²oo' cwáain¹ tya' 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'

17 'E júu³ lo ifuu²¹²uu 'naa' jon'on júu³ tyú² tyí¹i, tsu ninúu³oo 'e gó² jmoo²oo' mo licaan²¹naa' jon'on 'e tyú². 18 'E fo³oo nifu 'e jin² tsá² 'e jmoo²oo' poo²¹² jee²¹² 'naa' mo licaan²¹naa' un'goo¹oo' Dios. Joon sá²-a coon²¹ 'e la jai² líi²na 'e júu³ do. 19 'E la ja²mo 'ná¹-a ilí² poo²¹² jee²¹² 'naa' 'e coon¹³ la joon ilí² ñí² tsá² 'iin 'in la jai² jai² líi²i Cristo. 20 Joon tsu 'wii¹³ 'e poo²¹² 'e galí² jee²¹² 'naa' mo licaan²¹naa' jo cóø¹³øø' jiin¹³ la ti 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'. 21 Tsu mi tí² 'ii²¹ 'e dø' tsá² do, jée¹gi tsalíin²in 'inlíi¹³ joon døø²¹ø 'uunñi² tya'a 'ña'a joon la 'íi²¹² joon

'inlîi¹³gi gajaan¹-o la un'áa¹i do. Joon 'inlîi¹³gi galí'in¹mo. **22** ¿Tî jo 'oo²oo' tyii' li lí² cøø¹³øø' joongi li lí² 'uu²uu'? Tsu mo jmoo²oo' la joon lawa'a 'e jo tsáai¹³-oo' 'in tsá² catyaa² 'in jai² lí²i Dios joon cwoo²oo' fa'ii²¹ 'in jo sá² tya'a. ¿Ee ifuu²¹²uu 'naa'? 'E cwáain¹ 'e júu³ lo jo lí² fuu²¹²uu 'e tyú² tyii'.

Xiiala 'ná¹ jmaa²aa' cwáain¹ tya' 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'

23 Pe Ña'ñu¹u' 'ña'a ga'e²e jna 'e júu³ lo cwáain¹ tya' 'uunñi² tya'a. 'E nuu²¹ mo ga'nii¹i Judas Ña'ñu¹u' Jesús, 'e la nuu²¹ joon gason² Jesús coon²¹ 'iñi¹. **24** Joon mo ngayuui¹³ gacwo¹o 'maai¹³ Dios, gajmaa¹a 'no³ 'e 'iñi¹ do, joon gajin²in sii²¹i tsá² tya'a: "Tyee²ee', tsu lawa'a 'e cuerpo tyiia 'e si'no³ tya' 'e tyú² tyii'. Joon mo cøø²øø' untii¹³du'-oo' jna." **25** La joon jon, mo ngayuui¹³ gagøø²¹ø 'in tsá² do, gacón² Jesús coon²¹ copa vino, joon gajin²in: "E copa lo lí² lawa coon²¹ júu³ 'múui² 'e tyiin² 'e lí² coon¹³ jmi¹ 'øø¹na. Lacafu 'uu²uu' 'elo untii¹³du'-oo' jna." **26** Joon lacafu cøø²øø' 'e 'iñi¹ lo joon lacafu 'uu²uu' 'e copa 'e ó² vino lo jmóo¹³oo' júu³ ca mi cwée¹i tún¹ 'e nigajún¹mo Ña'ñu¹u' Jesús 'wii²¹² tyi'.

Tyá² tyú² yaai ilí² døø²¹ø 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u'

27 Tsu 'wii¹³ joon, doñi'in 'in gøø²¹ø 'e 'iñi¹ do si 'un²un 'e copa tya' Ña'ñu¹u' 'ee, jo tsi tsa'goo¹, 'e galáa¹a coon¹³ cuerpo tya' Ña'ñu¹u' la joon jon coon¹³ jmi¹ 'øø¹i. **28** 'E tyiin² 'áai¹ jon 'e cón² tsá² cwáain¹ xiiala lí¹i 'ña'a la jéei¹gi idø²ø 'e 'iñi¹ do si 'un²un 'e copa 'in 'ó² vino do 'ee. **29** Tsu wana dø² tsá² joongi 'un² tsá² 'e lí² lawa cuerpo tya' Ña'ñu¹u' joon jo mo gacón² cwáain¹ xiiala lí¹i 'ña'a, gøø²¹ø joongi 'un²un lawa coon²¹ wúu¹ 'e²e 'ña'a. **30** Tsu 'wii¹³ joon seen²¹mo 'inlîi¹³ tsatsaa¹³ joon 'in wo² si'íi¹³-tsi jee²¹² 'naa' no. Joon 'inlîi¹³gi nijún¹mo. **31** Pe wana lee²¹e' cwáain¹ yiia' xiiala lí¹na', joon jo 'e tsaa² lí² sá² tyi' 'e icwo¹o Ña'ñu¹u' jna'. **32** Pe mi jmáa¹a Ña'ñu¹u' 'ii²¹ tyi', joon 'e¹e jna' wúu¹, jmoo¹o la joon wa'a jo 'ná¹ tsaa²¹a' li 'ii²¹ coon¹³ 'in tsá² xeei²¹ 'in taan²¹²in fu juncwii²¹ lo.

33 La joon tsaru¹u' mo uncaan²¹naa' 'e tyee²ee' 'e 'uunñi² tya' Ña'ñu¹u' jaan²naa' la jaain²¹ la jaan²¹naa'. **34** Joon wa un'aa²naa', tyee²ee' tyii'. Joon coon¹³ la joon jo i'ná¹ 'e²e Dios 'naa' wúu¹ tsu 'wii¹³ 'e gó² jmoo²oo' mo la caan²¹naa'. Joon 'e júu³ catyiia² lí² unrøø²na mi yajóø³na 'naa'.

Cwo¹o Espíritu Tyú² 'waa²¹ pí³ ijmá¹a tsá² 'e gacwoo¹o

12 **1** Tsaru¹u', fuu²¹²uu 'naa' no cwáain¹¹ tya' 'e 'waa²¹ pí³ 'e cwo¹o 'in Espíritu Tyú² tsá² ilí² jmáa¹a 'e to² gacwoo¹o la jaain²¹ la jaain²¹.

2 Tyú²-u ñí² 'naa', tsaru¹u', 'e la nu'gi gali²ja²mo galí²naa' Cristo líí¹naa' tsá² 'in xeei²¹-tsi 'e jo¹o galí²naa' dioses tyii' 'in jo faa²¹ gajmee¹i tsá². **3** Tsu 'wii¹³ joon 'iin²¹²na ilíí² 'naa' 'e jiin¹³ jaain²¹ jo lí² faa²¹a coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios wa ngajin²in: “iJo ñí³ii 'iin²¹ta no Jesús!” La joon jon jiin¹³ jaain²¹ jo lí² jin²: “iÑāñu¹-o Jesús!” wa jo mo gacwoo¹o 'ii²¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii.

4 Láai² nii² to² sá² 'e cwoo¹o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios tsá² 'e ijmáa¹a, joon cwoo¹-o jon 'waa²¹ pí³ 'e iuntsiin¹mo. Pe jaan²¹mo 'in Espíritu Tyú² do. **5** Láai² 'ii¹³ 'e sá² ilí¹ uncoon¹³ tsá² tsaxeei²¹ pe jaan²¹mo Ñāñu¹u' seein²¹. **6** Joon xufiin¹³ jmoo¹o tsá² to² tya'a la ca 'ii¹³, jaan²¹mo 'in Dios 'in uncoon¹³ 'in tsá² do la jaain²¹ la jaain²¹. **7** Joon 'wii¹³ jna'o' la jaain²¹ jna', 'in Espíritu Tyú² do 'e² tsá² 'e 'ii²¹ tya' Dios 'e jmoo¹o 'e tyú² tya' jileei²¹. **8** Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do cwo¹o Dios 'inlíí¹³ to² wa'a faa²¹a júu³ 'e 'i¹-tsi Dios. Joon 'wii¹³ Espíritu joon-on cwo¹o Dios 'inlíí¹³gi to² wa'a faa²¹a júu³ 'e ñí²¹²-tsi 'áai¹. **9** Joon 'inlíí¹³gi jo¹gi líí²i Dios 'wii¹³ 'in Espíritu do. Joon 'wii¹³ 'in Espíritu Tyú² do 'inlíí¹³gi 'ii²¹i 'ii²¹ ilí² un'láa²i tsatsaa¹³. **10** Joon 'inlíí¹³gi 'ii²¹i 'ii²¹ ilí² jmáa¹a milagros. Joon tsá² xeei' faa²¹o júu³ cwo¹ 'ii 'wii¹³ 'in Espíritu do. Joon tya' 'in xeei'gi cwo¹o Dios 'ii²¹ 'e ilíí¹i waa'a faa²¹a jaain²¹ espíritu 'in jo jai² si faa²¹a 'ee 'in Espíritu jai² tya' Dios. Joon 'in xeei'gi 'ii²¹i 'ii²¹ 'e faa²¹a jmí¹ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsi tsá², joon 'in xeei'gi 'ii²¹i 'ii²¹ ilí² jmá²a tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ gafaa²¹ 'ido. **11** Pe jilaa²¹ 'e jmoo¹o 'in tsá² lo, jmoo¹-o 'ii²¹ tya' 'in jaan²¹mo Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon 'in Espíritu Tyú² do cwo¹o tsá² to² jmáa¹a la jaain²¹ la jaain²¹ jiin¹³ la 'iin²¹²in 'ña'a.

Lawa coon²¹ cuerpo jna'

12 'E cuerpo tya' Cristo lí² láai² 'ii¹³ pe coon²¹ cuerpo tya'a sá²; la joon jon jna'o' 'in jai² líí²i 'ii, fúu¹mo jna' pe lawa coon²¹ cuerpo líí¹na'. **13** Joon mo galijai² galí²na' Cristo lawa'a 'e gasaa¹mo 'in Espíritu jaain²¹ do jna' jmi²¹ 'e líí¹na' coon²¹ cuerpo. Xufiin¹³ tsá² Israel jna' si tsá² jo seein²¹ joon 'ee, si tsá² tyu² tsá² to² 'ee, si tsá² 'in jo tyu² tsá² to² 'ee galí¹na' lawa jaan²¹na'. Lawa'a 'e nigané³e' tya' jaain²¹ Espíritu.

14 'E cuerpo tya' tsá² lí² láai² 'ii¹³ jon'on wa'a ca'ii¹³. **15** Joon wa'a lí² jin² tii² tsá²: “Jo líí¹na cwoo²¹ tsá² tsu 'wii¹³ joon jo líí¹na 'no³ cuerpo tya' tsá².” Joon xufiin¹³ jin²in la joon pe líí¹mogi 'no³ cuerpo tya' tsá². **16** Joon wana jin² loocwo² tsá²: “Jo líí¹na mi² unni² tsá² tsu 'wii¹³ joon jo líí¹na 'no³ cuerpo tya' tsá².” Joon xufiin¹³ jin²in la joon pe líí¹mogi 'no³ cuerpo tya' tsá². **17** Tsu ÷xiiala ilí² nuu¹ tsá² wa'a cuerpo tya' tsá² li la li jiin¹³ ca mi² unní¹i? La joon jon wa'a cuerpo tya' tsá² li la li jiin¹³ unni² tsá² xiiala lí² con¹ tsá² jmá¹. **18** Pe Dios gataan¹³-o la ca 'ii¹³ cuerpo tya' tsá² jiin¹³ la 'iin²¹²in. **19** Joon wa'a jiin¹³ ca 'no³ galisá² jo

galí² coon²¹ cuerpo. **20** Joon la no-o galí² xufiin¹³ 'láai² 'ii¹³ 'e sá² pe galí² coon²¹ cuerpo.

21 Joon tsu 'wii¹³ joon 'e unni² tsá² jo lí² jin²in sii²¹i cwoo²¹ tsá²: “Jo jmií²¹² intyéen¹na 'nu.” Jon'gi lí² jin² mootyi² tsá² sii²¹i tii² tsá²: “Jo jmií²¹² 'intyéen¹na 'nu.” **22** Jon'on la joon tsu 'e 'no³ cuerpo 'e 'wéi¹gi 'e tyiin²gi. **23** Joon 'e 'no³ cuerpo-gi 'e jo tsáai¹-tsi' jlii²¹i coon²¹ tún². Joon 'e 'no³ cuerpo 'e jo 'iin²¹²na' jøø¹ tsá² un'øø²¹na' 'e jo jøø² tsá². **24** Pe jo un'øø²¹na' 'e 'no³ cuerpo 'e jo 'e to² 'iin³ wa'a jøø² tsá². Joon Dios gajmaa¹ 'e cuerpo tya' tsá² 'e 'no³ xaa²¹gi tsáa¹mo-tsi tsá² 'áai¹gi 'e coon¹³ la joon la ca 'no³ cuerpo 'e unjií² 'e 'no³ catyia do. **25** Joon jo lí² 'no³ 'e cuerpo do. **26** Joon wana ca 'no³ cuerpo ní¹ wúu¹ lawa'a 'e wúu¹ la tøøi². Joon jløø¹³mo la tøøi² wa'a ga'ii²¹ ca 'no³ 'e tyú² tya'a.

27 La joon jon 'naa', 'in jai² lí²i Cristo, lí¹naa' lawa cuerpo tya' Cristo, joon la jaan²¹naa' lí¹naa' lawa ca 'no³ 'e cuerpo do. **28** Joon Dios cwo¹ 'inlíi¹³ jee²¹² 'in jai² lí²i Cristo to² 'e 'ná¹ jmáa¹a. 'E nifu gacwo¹ Dios 'e líin²in 'inlíi¹³ apóstoles; joon 'e tí² tún² 'e cwo¹o tsá² tsá² júu³ 'e gacwo¹o Dios 'ii. Joon 'e tí² 'ni¹ 'e líin²in tsá² tifo². Mi yuui¹³ joon 'in tsá² 'in lí² jmaa¹ milagros, joon 'in un'láa²i tsatsaa¹³, joon 'in lí² uncoon¹³ tsá² xeei', joon 'in tii²¹ tyú²u to² 'in catyaa² do. Gacwo¹o jon 'inlíi¹³ 'e ilí² faa²¹a jmíi¹ xiaa'. **29** ¿Ti lí¹i jileei²¹ apóstoles, owa'a lí¹i jileei²¹ tsá² 'in cwo¹o tsá² júu³ 'e gacwo¹ Dios 'ii? ¿Ti lí¹i jileei²¹ tifo²? ¿Ti jmoo¹o jileei²¹ milagros? **30** ¿Ti lí² jileei²¹ un'láa²i tsatsaa¹³? ¿Ti lí² faa²¹a jileei²¹ jmíi¹ xiaa'? ¿Ti lí² jmoo¹o jileei²¹ tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jmíi¹ xiaa²¹ faa²¹ tsá² do? Tyú²u 'øøi²¹-tsi' 'e jon'on la joon. **31** Cwoo¹³-oo' 'e 'ii¹³naa' 'e tyú²gi cwo¹o Dios tsá² jmáa¹a jee²¹² 'in jai² lí²i. Pe ifuu²¹²uu 'naa' coon²¹ to² 'e tyú²gi 'áai¹ ijmaa²aa'.

To² nifu 'e 'ná¹ jmá¹ tsá²

13 **1** Xufiin¹³ lí²-i fuu²¹²uu jilaa²¹ jmíi¹ sá¹i tsá² joon ca jmíi¹ tya' ángeles tí²na pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' lí¹naa jiin¹³ la lí² coon²¹ ñí³ 'e pó² tsá² 'e 'iin²in tá² si coon²¹ mi² ñí³ taliin² 'ee 'e to² mii¹³ 'áai¹. **2** La joon jon, xufiin¹³ lí²-i fuu²¹²uu tsá² júu³ 'e ga'ii¹³na cwo¹o Dios jna, joon 'øøi²¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi Dios 'uun²¹²mo, joon ñii²oo jilaa²¹, joon xufiin¹³ lí²-i jan²aan moo²¹ 'e si² do 'áan³ tya'a coon¹³ 'e jai² lí²na pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' jo 'ee to² 'iin³gi. **3** Joon xufiin¹³ jmóo³-oo jmai²xu jee²¹² tsá² jilaa²¹ 'e 'óo³oo, joon xufiin¹³ cwo³oo ca cuerpo tyia 'e ijúun³na 'wii²¹² tya' tsá² pe jo 'iin²¹²na Dios jon'gi tsá² xeei' jo 'ee to² 'ii³ tyia.

4 Tsu fee¹mo-tsi 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei'. 'Wo²-tsio jon'on tsii²¹² wúu¹i, jon'gi faa²¹a júu³ 'gøøi¹³ 'áai¹, jon'gi unjløøi¹³ yaai. **5** Jo lí¹i tsá² 'in faa²¹a júu³ 'laa²¹ jon'gi 'in jiin¹³ 'i¹-tsi yaai, jon'gi 'in 'nii²¹-tsi, jon'gi 'in 'yu²-tsi 'in tsá² 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei'. **6** Joon jo jmoo¹o jløø¹³i tsaa² tya' 'in xeei', pe jløø¹³mo coon¹³ jilaa²¹ 'e

la jai¹². 7 'In tsá² 'in 'iin²¹²in Dios coon¹³ tsá² xeei' jmoo¹o taa²¹ coon¹³ jilaa²¹, joon jo cu¹²-tsi coon¹³ tsá² xeei', 'i¹-tsi jiin¹³ 'e tyú² tya'a, jo tiuu²¹.

8 Jo 'e ityéi¹ 'e 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei'. Pe ijó¹o coon²¹ jmii²¹² 'e jo tyiin²gi 'i¹i¹³naa' júu³ gacwo¹ Dios tsá² xeei', jon'gi tyiin²gi 'e faa²¹ tsá² coon¹³ jmíi¹ xiia', jon'gi tyiin²gi 'e ñi¹ tsá². 9 Tsu nano jo galicwii¹na' la tøøi², la joon jon jo fuu²¹² jna' la jilaa²¹ júu³ tya' Dios 10 pe mi licwii¹na' la tøøi² ixee¹mo 'e jo cwii¹na' no.

11 Mo galí² xuu²¹²na gafaa²¹aa la faa²¹a xuui²¹², joon 'øøi²¹-tsii la 'øøi²¹-tsi xuui²¹² joon gaí²-tsii la 'i¹-tsi xuui²¹², pe mo galí² fee¹na gatúu³uu jilaa²¹ 'e lí² la mo xuu²¹²na. 12 La joon nano mi ine² jna' jilaa²¹ 'e sá² tya' Dios lawa coon²¹ 'e icaai¹³, lawa'a 'e jøø²¹ø' coon²¹ 'u² gó². Pe mi tí² jmii²¹² joon ijøø²¹ø' níi¹ jo 'ee sicaai¹³gi. Tsu nano jo tsai² cwii¹na 'ii 'e tyú², pe mi tí² jmii²¹² joon ilicwii¹moo jiin¹³ la tí², la cwii¹in Dios jna la no. 13 Jilaa²¹ 'e jai¹² líi²i tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e sijéein¹³ tsá², coon¹³ 'e 'iin²¹²in tsá² Dios coon¹³ tsá²² xeei' taa²¹a coon²¹ tøø²mo pe 'e tyiin²gi jee²¹² 'e 'ni¹ lo 'e 'iin²¹²gi tsá² Dios coon¹³ tsá² xeei'.

Jmíi¹ xiia' 'e síi¹i tsá²

14 1 Tsu 'wii¹³ joon cwo¹³-oo' 'e 'iin²¹²naa' Dios coon¹³ tsá² xeei'. Joon la 'ii²¹² joon cwoli'in²¹²naa' 'e cwo¹o Dios 'naa' coon²¹ to² jmaa²aa' jee²¹² 'in jai¹² líi²i Cristo. Joon 'iin²¹²gii' 'e cwo¹o Dios 'naa' 'e to² do 'e foo²oo' júu³ tya'a 'e ga'ii¹³naa' cwo¹ 'ido. 2 Tsu 'in tsá² 'in faa²¹a jmíi¹ xiia' sii²¹i Dios jon'on tsá² tsu jo 'øøi²¹-tsi tsá² xeei'. Faa²¹-o 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² pe jmaai¹³ júu³ 'uun²¹mo. 3 Pe 'in tsá² 'in faa²¹a júu³ 'e gacwo¹ Dios 'ii faa²¹o 'e lí² jai¹²gi líi²i tsá², si 'e tya²-tsi tsá² 'ee si'i cwo¹ tsá² fo'fee¹ 'ee. 4 'In tsá² 'in faa²¹a jmíi¹ xiia' 'e lí² jo¹gi líi²i 'ña'a pe 'in faa²¹a júu³ gacwo¹ Dios 'ii 'e lí² jai¹²gi líi²i 'in catyaa² 'in jai¹² líi²i Cristo.

5 'In²¹²na wa'a lí² jileei²¹ 'naa' foo²oo' coon¹³ jmíi¹ xiia' pe 'iin²¹²mogii 'áai¹ 'e foo²oo' júu³ gacwo¹ Dios 'naa'. Tyú²gi 'e faa²¹ tsá² 'e júu³ joon lagi 'e faa²¹ tsá² coon¹³ jmíi¹ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsi tsá². Pe jmée¹mo to² 'e jmíi¹ xiia' do wa'a seein²¹ jaain²¹ jee²¹² do 'in lí² jma² tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ xiia' do joon coon¹³ la joon lí² fee¹gi 'e jai¹² líi²i 'in jai¹² líi²i Cristo 'in ganúu²u. 6 Joon, tsaru¹u', jo 'e to² 'íi³ tyii' wa'a cwée¹na jee²¹² 'naa' joon síi³na 'naa' coon¹³ jmíi¹ xiia' 'e jo 'øø²¹mo-'oo'. Pe jmaa¹i to² tyii' wa'a cwóo³oo coon²¹ júu³ 'e gacwo¹ Dios jna 'e 'øøi²¹-tsii, si coon²¹ júu³ jmii¹-tsi 'ee, si coon²¹ júu³ ga'ii¹³na cwo¹ Dios jna 'ee, si coon²¹ júu³ tya' xiiala 'ná¹ ngi¹i tsá² 'ee. Jmaa¹i to² tyii' 'e júu³ joon.

7 Jiin¹³ la lí² lúu¹ 'e xúu² tsá² si tun¹ 'ee 'e jo 'iin²in røø²¹. Wa'a jo 'iin²in 'e lúu¹ do jiin¹³ la to² tyu² solfa jo iliñí² tsá² 'ee sóoin¹ 'iin². 8 La joon jon coon¹³ 'e lúu¹ 'láa² 'e xúu² tsá² li náa¹ 'nii²¹, wa'a jo røø²¹ 'iin²in

jo 'e tyú² tya¹ 'láa² 'e tsalín² jee²¹² 'nii²¹. **9** La joon lí² coon¹³ 'naa', wa'a sii²¹ tsá² 'naa' coon¹³ jmí¹ 'e jo 'øøi²¹-'oo', ÷xiiala ilí² 'øø²¹mo-'oo' 'e jin²in? Lawa'a 'e gafaa²¹ 'o jee²¹² tyí². **10** 'E la ja²mo 'láai² jmí¹ sá² 'e sñi¹ tsá² la 'ui juncwii²¹ joon 'in tñi²¹ 'e jmí¹ do 'øø²¹mo-tsi. **11** Pe wa jo 'øøi²¹-tsii 'e jmí¹ fee¹ tsá² jna lawa tsá² coon²¹ fuu²¹ lí¹na tya'a la joon jon 'ido tyiajna. **12** Joon, tsu 'wii¹³ joon, tsu 'wii¹³ 'iin²¹²naa' 'áai¹ 'e cwo¹ 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' to² jmaa²aa' jee²¹² 'in jai² lí²i Cristo, cwo¹³-'oo' i'ii¹³naa' 'e tyiin²gi 'e to² do 'e uncoon¹³ 'in tsá² xeei' do 'in jai² lí²i Cristo 'e ilí² jai²gi lí²i.

13 Joon 'in tsá² 'in faa²¹a jee²¹² 'naa' coon¹³ jmí¹ xiia²¹ 'ná¹-a mí² tyani Dios wa'a cwo¹ Dios 'ii 'ii²¹ ilí² jma²a júu³ 'naa' 'ee 'øøi²¹-tsi 'e gajin²in do. **14** Wa'a fuu²¹²uu coon²¹ júu³ tyú² coon¹³ jmí¹ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsii jiin¹³ espíritu tyiia 'in faa²¹a 'e júu³ tyú² do joon jo 'ee to² 'í³ 'e 'øøi²¹gi-tsii. **15** ¿Wa lí² la joon, 'ee 'ná¹ jmáa³aa? Ifuu²¹²uu júu³ tyú² tyiia coon¹³ espíritu tyiia pe la joon jon coon¹³ 'e 'øø²¹mo-tsii. I'øø³øø jon coon¹³ espíritu tyiia pe i'øø³oo jon coon¹³ 'e 'øø²¹mo-tsii. **16** Tsu wa'a jiin¹³ coon¹³ espíritu tyi'i un'goo¹o Dios 'in tsá² 'in gacwéi¹ jee²¹² 'naa' jo i'øøi²¹-tsi 'e 'ma²u'un cwo²o Dios, joon jo lí² uncaan²¹in coon¹³ 'nu coon¹³ 'e fo²o do. **17** Joon xufiin¹³ 'áa¹mo tyú² 'e júu³ fo²o do jo iuncoon¹³ 'in tsá² do wa'a jai²gi ilí²i. **18** Cwo³oo 'maai¹³ Dios 'e fuu²¹²gi lagi jileei²¹ 'naa' coon¹³ jmí¹ xiia'. **19** Pe mo nitaan²¹²na jee²¹² 'in jai² lí²i Cristo 'iin²¹²gi 'áai¹ wa fuu²¹²uu fiin¹³ 'ná² júu³ 'e 'øøi²¹-tsi 'in tsá² do 'e 'e² 'ido lagi dyá² mil júu³ xiia' 'e jo 'øøi²¹-tsi.

20 Tsaru¹u', jo 'i¹-'oo' la 'i¹-tsi xuui²¹². Cwoliin¹naa' lawa' yuun²¹ cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e gó² pe lawa'a tsacøøi¹³ 'in nii²¹²-tsi coon¹³ jilaa²¹ 'e 'i¹-'oo'. **21** Ni jí² tya' ley 'e jin²: “Ifuu²¹²uu 'in tsá² lo coon¹³ jmí¹ xiia', coon¹³ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in faa²¹a jmí¹ 'e jo 'øøi²¹-tsi pe jo icón² 'in tsá² do cwáain¹ tyiia, jin²in Ña'ñu¹u'.” **22** Coon¹³ la joon ilí² tñi²¹na' 'e 'e jmí¹ xiia' faa²¹ tsá² 'ii²¹ tya' Espíritu tya' Dios lí² lawa coon²¹ lí² tya' 'in jo jai² lí²i Dios. Pe mo faa²¹ tsá² júu³ cwo¹ Dios 'ii 'e lí² lawa coon²¹ lí² tya' 'in jai² lí²i Dios jon' tya' 'in jo jai² lí²i. **23** Joon wa foo²oo' jileei²¹ 'naa' jmai² jmí¹ xiia' la 'ii²¹² incaan²¹naa' joon 'inlíi¹³ 'in jo ñí¹ si jo jai² lí²i 'ee i'ii²¹i jee²¹² 'naa', ÷ti jon' ijin² 'in tsá² do: Joon galí² tsá² caa²¹mo 'naa'? **24** Pe wana jileei²¹ 'naa' foo²oo' jmai² júu³ cwo¹ Dios 'naa' joon i'ii²¹i jee²¹² 'naa' 'in tsá² 'in jo jai² lí²i si 'in jo ñí¹ 'ee ilí² tsáa¹mo-tsi 'e røø²¹i tsaa² joon icón² 'ii²¹ tya' ña'a. **25** Joon ilí² la tí² jiin¹³ la 'i¹-tsi mi nuu¹un 'e júu³ foo²oo' 'naa' joon isii¹i woní¹i tyani Dios, joon ijin²in 'e la ja²mo seein²¹ Dios jee²¹² 'naa'.

Jmaa²aa' jilaa²¹ coon²¹ tún²-un

26 La joon, tsaru¹u', mo licaan²¹naa' jmoo²oo' jilaa²¹ 'e lijai²gi lí²i jileei²¹ 'in jai² lí²i Cristo. La jaan²¹naa' lí²-i jmáa¹a coon²¹ sóoin¹ 'e cwo¹o 'maai¹³ Dios si coon²¹ júu³ 'e 'e² tsá² 'ee, si coon²¹ júu³ 'e

gacwo¹ Dios 'e ili'øø²¹mo-'oo' 'ee, si lí²-i faa²¹a tsá² coon¹³ jmí¹ xiia' 'ee, si lí²-i jma² tsá² júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ xiia' do 'ee. Pe jilaa²¹ 'e jmoo²oo' jmai² ilijai²gi líi²naa'. **27** Joon wa'a faa²¹ tsá² coon¹³ jmí¹ xiia' 'ná¹ faa²¹ tsá² ti' ca jaain²¹ joon jiin¹³ gáí¹ lí² faa²¹a si wa fúui¹ 'ee gaai²¹ lí² faa²¹a. Joon 'ná¹ liseein²¹ tsá² 'in lí² jma²a júu³ 'ee 'øøi²¹-tsi 'e jmí¹ xiia' do. **28** Joon wa jo 'in seein²¹ 'in lí² jmá² júu³ 'e jmí¹ xiia' do 'e tyú²gi wa'a ján² tii² 'ido li sicaan²¹naa' joon fee¹i 'ña'a coon¹³ Dios. **29** Joon 'in faa²¹a júu³ cwo¹ Dios 'ii jiin¹³ gáí¹ si gaai²¹ 'ee lí²-i faa²¹a joon 'in catyaaí²gi do 'ná¹ jmáa¹a 'ii²¹ wa røø²¹ si jo røø²¹ 'ee. **30** Joon wa'a faa²¹ tsá² joon la 'ii²¹² joon Dios cwo¹ tsá² xeei' 'in tyiín¹in do coon²¹ júu³gi, 'in faa²¹a nifu dogi 'ná¹ ján² faa²¹a. **31** Joon coon¹³ la joon jileei²¹ 'naa' 'in 'ii²¹ júu³ cwo¹ Dios 'naa' lí²-i foo²oo' ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ joon jileei²¹ ilitii²¹mo joon itya²gi-tsi. **32** Lí²-i tyú² to² espíritu yaai 'in tsá² 'in gacwo¹ Dios júu³ do. **33** Tsu Dios líi¹i Dios 'in jmoo¹o coon²¹ tún² jon' wa'a to²o mii¹³.

Joon la jmoo¹o jileei²¹ tsaru¹u' catyaaí² la caain²¹ li jai² líi²i tsá² **34** jo cwói¹ faa²¹a tsamí² jee²¹ licaain²¹ tsá² jai² líi²i Cristo, tsu tsaa¹³mo la joon. 'Ná¹ jmáa¹a nñu¹³u jiin¹³ la to² tyú² ley tya' Dios. **35** Wa 'iin²¹²in litsáai¹-tsi 'ná¹ unngii¹i ññu¹ tya'a mo cwoliin¹in tya'a. Tsu 'e gó² wa'a faa²¹a tsamí² jee²¹² li li caain²¹ tsá².

36 Untii¹³du-'oo' 'e júu³ tyú² tya' Dios jo mo ga'láa² 'wii²¹² jee²¹² 'naa' jon'gi jiin¹³ 'naa' 'in ga'ii²¹i 'e júu³ tyú² do. **37** Joon wa 'inlíi¹³ jee²¹² 'naa' 'i¹-tsi 'e ga'ii²¹i to² tyú² Dios 'e cwoo¹o júu³ gacwo¹o Dios 'ii, si 'i¹-tsi 'ee 'e faa²¹a 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² cwoliín¹o 'e júu³ fuu²¹²uu 'naa' lo lawa' júu³ 'e gatyú² to² 'ña'-o Ña'ññu¹u'. **38** Joon wa jo 'iin²¹²in licwii¹i 'e júu³ tya' Dios lo joon jo 'ná¹ licwii¹in tsá² 'ii.

39 Joon, tsaru¹u', cwoo¹³-'oo' 'e i'ii¹³naa' júu³ 'e gacwo¹ Dios 'naa' joon jo tsaaí¹³ faa²¹ tsá² coon¹³ jmí¹ xiia'. **40** Pe coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²oo', jmoo²oo' jmai² 'e røø²¹ joongi coon²¹ tún².

Mo gajiiin¹ Cristo jee²¹² 'lii²¹²

15 **1** Joon nano, tsaru¹u', 'iin²¹²na untii¹³ii-'oo'naa' tún¹ 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² 'e gacwo¹³oo 'naa' la mo jéei¹. Joon ga'ii¹³naa' 'e júu³ tyú² do joon tá² taan²¹²naa' coon¹³ 'e júu³ do. **2** Joon coon¹³ 'e júu³ tyú² do gauntiin¹³naa' wa'a jo tñu²ñu² 'e júu³ gacwo¹³oo 'naa' wa'a jo 'e to² 'íi³gi 'e jai² galíi²naa'.

3 Tsu gacwo¹³oo 'naa' 'e júu³ tyiín²gi 'e ga'ii¹³na. Ga'e²ee 'naa' 'e gajúin¹ Cristo 'wii²¹² tsaa² tyijna' jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. **4** Ga'e³ee 'naa' jon 'e ga'aa¹mo tsá² 'ii pe mo gangíi²i 'ní¹ jmii²¹² gajiiin¹o tún¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. **5** Joon gajné¹mo tyani Tú³ joon mi yuui¹³ joon tyani 'in apóstoles tya'a. **6** Joon mo ngayuui¹³ joon gajné¹mo tyani tsaru¹u' 'in 'ná² cíein¹³ líi¹³gi 'e coon²¹ tiempo do. Joon seen²¹mogi fúui¹

'in tsá² do, xufiin¹³ 'inlfi¹³ nigajún¹mo. **7** Mo ngayuui¹³ joon gajné¹mo tyani Jacobo, joon mo lichii²¹gi joon tyani jileei²¹ apóstoles catyaa²gi.

8 Joongi li gatséi¹ gajné¹mo tyani³ii joon líi¹na lawa jaain²¹ 'in galiseein²¹ 'e gó². **9** Joon jna-a 'in 'wéi¹gi la jee²¹² jileei²¹ 'in apóstoles do. Ca jo tíi²na wa unsii²¹ tsá² jna apóstol tsu niga'ó¹moo 'in tsá² 'in gajai¹² líi²i Cristo. **10** Pe tsu 'wii¹³ fee¹mo-tsi Dios tyiia líi¹na jiin¹³ la líi¹moo. Joon 'e galí² feei¹-tsi tyiia jo gangó¹ li caai¹, li cii¹³ gajmaa¹a tsu jna-a gajmaa³aa to² 'áai¹gi lagi 'in catyaa²gi do. Pe jon'gi jna 'in gajmaa¹a 'e to² do, 'e feei¹-tsi Dios 'wii²¹² tyiia gacwo¹o jna pí³. **11** Coon²¹ røø²¹ 'e júu³ cwoo¹³o'o 'naa' joon jo 'ee to² 'íi³ wa'a jna-a si 'ido 'ee, pe 'naa'gii' laja¹²mo galíi²naa' 'e júu³ do.

Xiiala ilí² mi jiin¹ tsá² jee²¹² 'líi²¹²

12 Pe wana ga'ee¹³e 'e 'naa' 'e Cristo nigajiin¹o jee²¹² 'líi²¹², xiiala lí² jin¹² 'inlfi¹³ jee²¹² 'naa' 'e jo jiin¹gi tsá² jee²¹² 'líi²¹²? **13** Tsu wa mo jo ijiin¹ tsá² jee²¹² 'líi²¹² jiin¹³ 'na'a Cristo jo mo gajiin¹in jee²¹² 'líi²¹².

14 Joon wa jo mo gajiin¹in Cristo jee²¹² 'líi²¹² 'e júu³ tyá² do 'e fuu²¹u'u 'naa' jo 'ee to² 'íi³ joon jo 'ee to² 'íi³gi 'e nigalijai¹² galíi²naa'. **15** Joon wa mo jo gajiin¹in Cristo jee²¹² 'líi²¹² galíi¹na' tsá² tajúu³i cwáain¹ tya' Dios, tsu nigasii¹³oo'o 'e Dios nagaunjiin¹in Cristo jee²¹² 'líi²¹². Joon wa mo'o jo¹o 'e jo jiin¹in tsá² jee²¹² 'líi²¹² la joon jon jo gaunjiin¹in Dios Cristo jee²¹² 'líi²¹². **16** Tsu wa jo jiin¹gi 'líi²¹² jon'gi gajiin¹ Cristo jee²¹² 'líi²¹². **17** Joon wa jo mo gajiin¹in Cristo jo 'ee to² 'íi³ 'e nigajai¹² galíi²naa' 'in Cristo do. Joon røøi²¹gii' tsaa² tyii'. **18** Joon jo tiin¹³mo 'in tsá² 'in najóin¹ jo¹o líi²i Cristo. **19** Joon wa 'e jai¹² líi²na' Cristo jmaa¹i to² tyi' jiin¹³ mo toon²¹²on' fu juncwii²¹ lo líi²na' tsá² 'in fúu²-u 'áai¹.

20 Pe 'e la ja¹²mo nigajiin¹in Cristo jee²¹² 'líi²¹² joon líi¹i lawa' 'e 'oofuu²¹ 'e cún¹ tsá² nifu 'e garoo²¹. 'Ii gajiin¹o jéei¹gi lagi jileei²¹ 'in jiin¹in. **21** Joon la ga'naai²¹ 'wii²¹² 'e júun²in tsá² 'wii²¹² tya' jaain²¹ tsá² la joon jon 'wii²¹² tya' jaain²¹ tsá² ijiin¹in tsá² jee²¹² 'líi²¹². **22** Tsu jilee²¹mo nigajúin¹ 'wii²¹² 'e gajmaa¹a Adán do, la joon jon jileei²¹ lí²-i jiin¹in 'wii²¹² 'e gajmaa¹a Cristo. **23** Joon ijiin¹o la jaain²¹ jiin¹³ la tíi²i, Cristo nifu, líi¹i la lí² 'e 'oofuu²¹ 'e cún tsá² nifu, joon mo ngayuui¹³ joon, mi cwee¹i Cristo tún¹ ijiin¹o jon jileei²¹ 'in líi¹i tsá² tya'a. **24** Joon mo ngayuui¹³ joon ijó¹ jmi²¹² li tséi¹, joon Cristo i'íin²in jilaa²¹ to² coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ 'e sá² joon ijon²-o ja'cwoo²¹o Dios Jmi²¹ jilaa²¹ 'e tyu²u to² 'ii. **25** Tsu Cristo 'ná¹ tyu² to² jilaa²¹ ca galí²o jileei²¹ 'in 'eei¹ 'ii. **26** Joon 'e júuin² tsá² lí² la líi²i jaain²¹ 'in 'eei¹ 'ii. Pe li gatséi¹ i'íin²in jon Cristo 'e júuin² tsá². **27** Tsu Dios gacwo¹o Cristo 'e ilí² tyu²u to² jilaa²¹ pe mo gajin² 'e júu³ tya' Dios la joon 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jo gacwo¹o Dios Cristo wa tyu²u to² 'ii, tsu 'ii-o gacwo¹o wa'a tyu²u to² jilaa²¹. **28** Joon mo ga'yee²¹i 'e tyu² Cristo to² jilaa²¹ joon icwóo¹i 'na'a Cristo 'e ityu²

Dios to² 'ii tsu 'ii Joon¹on Dios. Joon coon¹³ la joon Dios 'e ilí² tyu²u to² la jilaa²¹.

29 Joon seen²¹mo 'inlfi¹³ 'in saai²¹ tsá² jmi²¹ tya' 'in najúin¹. Pe wa jo ijiin¹in jee²¹² 'lii²¹² 'in najúin¹ do, 'ee li' saai²¹ 'in tsá² do jmi²¹ tya' tsá² xeei²¹, tsu jo ijiin¹in tún¹?

30 Joon, wa jo ijiin¹in tsá² tún¹, 'ee li' toon²¹² jna'a tooin¹ 'mó¹ la coon²¹ tøøi²? **31** Tsu la coon²¹ jmi²¹² tsaai¹³ ilí² júun²na. Joon ja²mo júu³ tyiia. Joon ja²mo jon júu³ tyiia 'e 'áa¹mo jløø¹³na 'e ja²mo jon líi²naa' Ñañu¹u' Jesucristo. **32** Joon 'ee gajmee¹ tyiia mo gatfi¹na coon¹³ 'in tsá² née¹i Efeso do 'in líi¹i lawa' joo²¹ 'lii¹³ wa jo ijiin¹in tsá² tún¹ jee²¹² 'lii²¹²? Wa jo ijiin¹in tsá² jee²¹² 'lii²¹² øøi²¹ mogi-tsi 'in tsá² 'in jin²in: “Cwotyé³e' joongi cwo'né³e' tsu tsa'oo¹gi ijúun²mo'.”

33 Jo cwoo²oo' wa'a cón² tsá² 'naa' too². 'E lí² jiin¹³ la jin² tsá²: “Wa'a 'in tyúi¹ ngí¹ coon¹³ 'in tsá² 'in jmoo¹o 'e gó² un'lii¹³ 'in tyúi¹ do.”

34 Cwongí²h' tún¹ coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹, ngí²h' coon²¹ tún² joon jo 'noo²oo' tsaa² tsu 'inlfi¹³ jee²¹² 'naa' jo cwii¹in Dios. Fuu²¹²uu 'naa' 'e wa'a cwo³oo 'naa' fa'ii²¹.

Xiiala líi¹i tsá² mi jiin¹in

35 Pe lí²-i unngii¹i tsá²: “¿Xiiala ijiin¹in tsá² jee²¹² 'lii²¹²? ¿Xiiala ilí² cuerpo tya'a?” **36** Lawa'a tsá² caa²¹mo 'in unngii¹i wa' la joon. Tsu mo jñí² tsá² jún², 'e jún² do 'e gajñí² tsá² 'ná¹ júun²mo wa' icwaan²¹in 'e saa²¹ tya'a do. **37** 'E jún² 'e jñí² tsá² jo li la li 'e saa²¹ inii¹³ do. Jiin¹³ 'e li la li coon²¹ mi¹³ trigo si coon²¹ mi¹³ xiia' 'ee do. **38** Pe mo ngayuu¹³ joon gacwo¹ Dios 'e mi¹³ jún² do la li 'e iin²¹²in. **39** Joon jo jilaa²¹ cuerpo 'e jo coon²¹ røøi²¹ lí². Ca 'ii¹³ 'e ngú¹ taan²¹²in tsá², joon ca 'ii¹³gi 'e ngú¹ taan²¹²in joo'núu³ la joon jon ngú¹ ton¹ 'e xiia' lí², joon ngú¹ xiia' tya' joo²¹ taai² jmi²¹. **40** La joon jon sá² cuerpo tya' 'in taan²¹²in fu ñu'fú² la joon jon sá² cuerpo xiia' tya' 'in taan²¹²in fu juncwii²¹. Joon 'e 'ya²gi tya' 'e cuerpo sá² fu ñu'fú² sisí¹mo coon¹³ 'e 'ya²gi tya' cuerpo sá² fu juncwii²¹. **41** 'E jná² joo²¹ tya' ñi¹ sisí²mo coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya' sii²¹, la joon jná² joo²¹ tya'a sisí²mo coon¹³ 'e jná² joo²¹ tya' núu¹. La joon jee²¹² 'in núu¹ do jmaai¹³ tyiin²gi 'ii. **42** La joon lí² mo jiin¹ tsá² jee²¹² 'lii²¹². Ga'aa²¹mo tsá² ngú¹ 'e ilí² jgoo²¹ pe ijiin¹in 'e jo igoo²¹gi. **43** 'Aa²¹mo 'e jo tsáai¹-tsi tsá² pe ijiin¹in coon²¹ 'e 'ya²gi 'áai¹. 'Aa²¹mo 'e 'wói¹ pe ijiin¹in 'e 'gøøi¹³ 'áai¹. **44** 'Aa²¹mo tsá² coon²¹ cuerpo 'e sá² fu juncwii²¹ pe ijiin¹in coon²¹ cuerpo 'e sá² fu ñu'fú². Tsu wana sá² cuerpo fu juncwii²¹ lo la joon jon sá² cuerpo fu ñu'fú².

45 Tsu la joon jin² júu³ tya' Dios: “'In tsañuu¹ nifu, Adán, ga'ii²¹mo juncwii²¹ tya'a”, pe 'in Adán 'in ti gáí¹, jaain²¹ espíritu 'ii joon 'ii cwoo¹ juncwii²¹ tya' tsá². **46** 'E cuerpo 'e 'ii¹³na' 'e icwo² Cristo jna' lí² fu ñu'fú² jo 'ii¹³na' nifu pe ga'ii¹³na' nifu coon²¹ cuerpo lí² fu juncwii²¹ lo. Pe ciin²¹gi 'ii¹³na' 'e cuerpo jó¹ fu ñu'fú². **47** 'In tsañuu¹ nifu galí¹i

cwoo¹³, pe 'in ti gáí¹ do jó¹ fu ñu'fú². **48** Joon jilaa²¹ cuerpo tya' tsá² taan²¹²in fu juncwii²¹ lo li la li cuerpo tya' 'in nifu do, líi¹ cwoo¹³. Pe 'e cuerpo jó¹ fu ñu'fú² líi¹ la líi¹ 'in ti gáí¹ do 'in cwéi¹ fu ñu'fú². **49** Joon la galíi¹na' la galíi¹ 'in nifu do, la joon jon ilíi¹na' la líi¹ 'in cwéi¹ fu ñu'fú².

50 Fuu²¹²uu 'naa', tsaru¹u', jo lí² tsa'ii²¹i li tyu¹² Dios to² 'e ngú¹ taan²¹²na' tsu 'e jo ta² jo lí² uncaan²¹in coon¹³ 'e ta² coon²¹ tøø²mo. **51** Pe 'iin²¹²na fuu²¹²uu 'naa' coon²¹ júu³ 'uuin²¹: Jo jilee²¹na' ijúun²na' pe jilee²¹e iunsii²¹mo'. **52** 'E cataa²¹² ilisii²¹na', jiin¹³ coon¹³ 'e jøø²¹ unni² tsá² ilisii²¹na' mi nuu²¹u' 'e 'iin² 'e lúu¹ tya' Dios li tséi¹. Tsu i'iin²in 'e lúu¹ do joon iunjiin¹in Dios 'in nijúin¹ 'e jo júuin²gi joon jna'gi' ilisii²¹na'. **53** Tsu 'e ngú¹ taan²¹²na' no 'e jo taa²¹ 'ná¹ lisii²¹i coon¹³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo. 'E cuerpo tyi' 'e lí² júuin² 'ná¹ lisii²¹i coon¹³ 'e jo júuin²gi. **54** Joon mi lí² jilaa²¹ 'elo, mi lisii²¹i ngú¹ taan²¹²na' 'e jo taa²¹ coon¹³ 'e taa²¹ coon²¹ tøø²mo, joon mi lisii²¹i cuerpo tyi' ilí² júuin² coon¹³ 'e jo júuin²gi itiin¹³in jiin¹³ la jin¹² ni jí² tya' Dios: "Gatsé¹mo coonti 'e júuin²gi tsá² tsu galí¹o Dios. **55** Jo 'goo²¹gi' wa' ijúuin²gi' tsu jo tyu¹²gi 'mó¹ jna' to²." **56** Tsu la mo jéei¹ lí²-i tyu¹²u jna' to² coon¹³ 'e tsaa² ga'naa²¹ jna' joon 'e ley do ga'e¹²o jna' jilaa²¹ tsaa² 'e ga'naa²¹a'. **57** Pe cwoo²¹o' 'maai¹³ Dios 'e 'wii²¹² Ña'ñu¹u' Jesucristo Dios ga'ín²in tsaa² tyi' joon jo 'ná¹gi nuu²¹u' to² tyu¹² 'mó¹ ijúun²na'. **58** Joon tsu 'wii¹³ joon, tsaru¹u' tá² taain²¹-oo', joon jo tú²uu' 'e jai¹² líi²naa', cwojmaa²gii' 'e to² gacwo¹ Ña'ñu¹u' 'naa' jmaa²aa' tsu ñí³ 'naa' 'e jilaa²¹ 'e jmoo²oo' sicaan²¹naa' coon¹³ Ña'ñu¹u' jon'gi 'e ngó² li caai²¹.

Sáa¹³naa' cuu² tya' tsaru¹u'

16 **1** Joon cwáain¹ tya' 'e cuu² isaa¹³ 'naa' tya' 'in tsaru¹u' 'in jai¹² líi²i, cwojmaa²aa' jiin¹³ la nigafuu²¹²uu 'in jai¹² líi²i néei¹ li sii²¹ Galacia. **2** Gafuu²¹²uu 'ido wa'a la coon²¹ jmií²¹² 'e 'láa² 'wii²¹² semóo¹ la jaain²¹ 'ná¹ saa¹³xu jiin¹³ la nigajna¹²a. Joon coon¹³ la joon jo 'ná¹ un'laa²¹i mi cwé¹na. **3** Joon mi cwé¹na isii²¹na tsá², 'in gatyíi¹³naa', 'e tsacoon¹on 'e cuu² do fu Jerusalén. Joon icwo¹³oo jí² tya' 'in tsá² do 'in tsacoon¹on cuu² do tya' 'in tsaru¹u' néei¹ Jerusalén. **4** Joon wana jméi¹ tyiia ní³ii jon, joon 'in tsá² do lí² tsalíin²in coon¹³ jna.

'E 'i¹-tsi Poo² lí' tsáa¹a

5 'Yuu²na fu¹ ingí³na fu li sii²¹ Macedonia joon mi yuui¹³ joon icwé¹na fu Corinto. **6** Joon coon²¹ jo ngá¹mo wa' ijoon²¹oo coon¹³ 'naa' coon²¹ sii¹³xu, si ijoon²¹oo coon¹³ 'naa' la tøøi² jiin²¹ cwii²¹ 'ee. Joon 'naa', ilí² uncoon¹³naa' jna fu¹ 'yuu²na. **7** Tsu jo 'iin²¹²na wa'a jiin¹³ 'e jøø³na 'naa' li ngí³na. Pe 'iin²¹²na jóon³oon coon¹³ 'naa' coon²¹ sii¹³xu wa'a cwoo¹i Ña'ñu¹u'. **8** Pe ijoon³oo lo fu Efeso ca mi ngíi² jmií²¹²

Pentecostés tsu 9 xufiin¹³ fúu¹mo 'in 'eei¹ jna lo pe fee¹gi to² sá² tyiia 'e lí² lawa coon²¹ 'e ino².

10 Joon cwoo¹³-oo' 'e tyú²-u 'íi¹-tsi Timoteo mi cwee¹i tsu jmoo¹-o jon 'ido to² tya' Ña'ñu¹u' jiin¹³ la jmoo³ jna. **11** Tsu 'wii¹³ joon jo cwoo²oo' wa'a jiin¹³ jaain²¹ jo tsáai¹-tsi 'ii. Jajøø²¹²i jna 'wii¹³ joon uncoon¹³naa' 'ii fu¹ 'yúu¹i coon¹³ 'e tyú²-u. Joon lo-o sijeen²na'a coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² 'ii.

12 Joon cwáain¹ tya' 'in tsaru¹u' Apolos do. 'Áa¹mo gamí³ii tyaní¹i wa'a itsajøø¹i 'naa' coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² pe jo mo gali'in²¹²in nano. Joon joo²¹-o mi jøø²i.

'Aa²¹²-o jin² Poo²

13 Li¹³ jmaa²aa' joon tá¹ taain²¹²-oo' coon¹³ 'e jai² líi²naa'. Jo jmaa²aa' 'goo²oo', ngii²ii' la tii² ngi¹ tsá² 'in uncoon¹³ Dios 'ii. **14** Joon jilaa²¹ 'e jmoo²oo', jmoo²oo' tsu 'wii¹³i 'iin²¹²gii' 'áai¹ Dios coon¹³ tsá².

15 Joon, tsaru¹u', ñí² 'naa' 'e Estéfnas coon¹³ 'in tsá¹ inuu tya'a 'ii nifu jai² galíi² 'e júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² jee²¹² 'in néei¹ fu li sii²¹ Acaya. Joon gacwo¹²-tsi gaunjii²in 'in jai² líi²i Cristo catyaa². **16** Tsu 'wii¹³ joon mí³ii tyani²ii' wa'a ijmaa²aa' núu¹³uu' tsá² la 'ii la joon jon jileei²¹ 'in uncoon¹³ joon 'in jmoo¹o to² tya' Dios. **17** Galijløø¹³moo 'e cwoliín² Estéfnas, coon¹³ Fortunato, coon¹³ Acaico. 'In do gajmee¹i tyiia 'e jo lí² jméi¹ 'naa' tsu jo toon²¹²o'o coon¹³ 'naa'. **18** Tsu 'in tsá² do gauntyú²-tsii la joon jon 'naa' gauntyuu²¹-oo'. 'Ná¹-a un'goo³o' tsá² la 'ii.

19 'Aa²¹²moo' fuu²¹²uu jin² 'in jai² líi²i Cristo 'in néei¹ la caain²¹ li sii²¹ Asia. La joon jon jin² Aquila coon¹³ Priscila coon¹³ jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo 'in uncaan²¹in inuu tya'a 'e un'goo²¹o Dios. Jin²in la 'oo²¹ ru¹u' coon¹³ Ña'ñu¹u'. **20** Joon jileei²¹ 'in jai² líi²i Cristo néei¹ lo jin²in: "Aa²¹²moo'." Fee¹³naa' 'e tyú²-u la jaiin²¹ la jaan²¹naa' la 'oo²¹ ruu²¹naa'.

21 Jna-a, 'in sii²¹ Poo², jmoo³oo 'e júu³ lo coon¹³ cwóo³oo.

22 Cwoli'ee¹mo Dios jileei²¹ 'in jo 'iin²¹²in Ña'ñu¹u' Jesucristo. i 'Ná¹ jee²¹² jna', Ña'ñu¹u'!

23 Cwouncwaa¹³ Ña'ñu¹u' Jesucristo 'naa'. **24** Joon cwoliñí²ii' 'e 'iin²¹²na 'naa' 'wii¹³i Cristo Jesús. Amén.